

Aan de raden van de gemeenten Beesel, Echt-Susteren, Leudal, Maasgouw, Roerdalen, Roermond en Venlo als Nederlandse deelnemers van het Openbaar Lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette (verbonden partij)

uw brief van	uw kenmerk	ons kenmerk	datum
		LR/19-M067	22.03.2019
onderwerp		doorkiesnummer	bijlage(n)
Conceptverslag van werkzaamheden 2018 Conceptjaarverslag 2018 en conceptbegroting 2020		0(031) 475 – 386491	4

Geachte dames en heren

Het dagelijks bestuur van het D-NL Grenspark Maas-Swalm Nette heeft in de vergadering op 22 maart j.l. het conceptverslag van werkzaamheden 2018, het conceptjaarverslag 2018 en de ontwerpbegroting 2020 vastgesteld.

Op grond van artikel 25 en 26 van de gemeenschappelijke regeling dienen de conceptjaarverslagen en de ontwerpbegrotingen aan de raden van de deelnemers van het openbaar lichaam te worden toegezonden. De deelnemers hebben daarbij tot 8 weken na ontvangst de mogelijkheid hun zienswijze/bezwaren aan het dagelijks bestuur kenbaar maken.

Het dagelijks bestuur is voornemens het verslag van werkzaamheden 2018 (bijlage 1), het conceptjaarverslag 2018 (bijlage 2) en de conceptbegroting 2019 (bijlage 3) op **vrijdag 28 juni 2019** ter vaststelling aan het algemeen bestuur aan te bieden.

Hiermede verzoek ik de Nederlandse deelnemers van het openbaar lichaam D-NL Grenspark Maas-Swalm-Nette eventueel commentaar/zienswijze op het conceptverslag van activiteiten 2018, het conceptjaarverslag 2018 en de conceptbegroting 2020 tot **uiterlijk donderdag 13 juni 2019** schriftelijk aan het secretariaat in Roermond kenbaar te maken.

In bijlage 4 is ter voorlopige kennisname de concept-agenda voor de vergadering van het algemeen bestuur op vrijdag 28 juni a.s. bijgevoegd.

Met vriendelijke groeten,
Andreas Budde, voorzitter
i.o.
drs. Leo Reyriink, secretaris

Bijlagen

- 1 concept verslag van werkzaamheden 2018
- 2 conceptjaarverslag en accountantsverklaring 2018
- 3 conceptbegroting 2020
- 4 conceptagenda vergadering algemeen bestuur op 28 juni 2019

Ter kennisname: leden en adviserende leden van het algemeen bestuur

BIJLAGE 1

CONCEPT-VERSLAG VAN WERKZAAMHEDEN 2018

Grenspark Maas-Swalm-Nette

Foto: M. Hectors

WWW.GRENSPARK-MSN.NL

GESUBSIDIEERD DOOR DE PROVINCIE LIMBURG EN LAND NORDRHEIN-
WESTFALEN

1. INLEIDING	3
2. OPENBAAR LICHAAM GRENSPARK MSN	4
Deelnemers	4
Algemeen Bestuur	4
Samenstelling Algemeen bestuur (Stand 31.12.2018)	5
Dagelijks bestuur	6
Kantoor	6
3. SUBSIDIES	7
4. PROJECTEN	10
INTERREG V-A Cultuurgeschiedenis Verdigitaald	10
Applicatie en website „langs sporen – Biografie van een landschap”	10
Natuurtheater	10
Buitenmaatregelen	10
INTERREG V-A Natuur- en Bosbrandpreventie	14
Risicoanalyse Natuur- en Bosbrand	14
Risicobeheersplannen	14
Wateropnamepunt Sechseichen/Roermonderbahn	14
Evacuatieroute grensovergang Wegberg-Dalheim / Vlodrop/Station	14
5. OVERIGE WERKZAAMHEDEN 2018	16
Genootschapsdag	16
Natuurwerkdag	16
Boek “Natuur voor elkaar”	16
Lidmaatschap EUROPARC	16
Evenementen programma	16
Premiumwandelroutes Water. Wandel. Wereld	17
Beurs Tour Natur	17
Website Water. Wandel. Wereld	17
Internetsite Grenspark MSN en social media	18
6. PROJECTACQUISITIE	21
Ruiterroute netwerk	21
Overige	21
7. VOORLICHTING, COMMUNICATIE EN PROMOTIEACTIVITEITEN 2018	22

1. Inleiding

De werkzaamheden van het Grenspark Maas-Swalm-Nette (Grenspark MSN) in 2018 betroffen vooral de uitvoering van maatregelen in het kader van de INTERREG V-A projecten Cultuurgeschiedenis Verdigitaal en Natuur- en Bosbrandpreventie.

In augustus 2018 vond binnen Roermond de verhuizing plaats van het kantoor van het Grenspark MSN. Aangezien de gezamenlijke huurders van het oude kantoor in het GroenHuis allen naar dezelfde kantoorlocatie zijn verhuisd is verder intensief contact en samenwerking met de overige organisaties op het gebied van natuur en milieu mogelijk.

Grenspark MSN wordt financieel ondersteund door de provincie Limburg, de deelstaat Nordrhein-Westfalen en de aan het Grenspark deelnemende overheden. Dit is de basis voor de acquisitie en coördinatie van grensoverschrijdende projecten in het Grenspark.

Mede dankzij de ondersteuning van de natuur- en landschapsgidsen en routescouts aan weerszijden van de grens stond natuurgeïnteresseerden en recreanten in 2018 een groot aanbod aan evenementen en producten ter beschikking.

Met dit concept-verslag van werkzaamheden informeert het dagelijks bestuur in overeenstemming met de gemeenschappelijke regeling de deelnemers van het openbaar lichaam Grenspark MSN over de in 2018 uitgevoerde werkzaamheden. Het concept-verslag zal op 28 juni 2019 ter vaststelling aan het algemeen bestuur worden aangeboden.

2. Openbaar Lichaam Grenspark MSN

Deelnemers

De Nederlandse gemeenten Beesel, Leudal, Echt-Susteren, Maasgouw, Roerdalen, Roermond en Venlo en het Duitse Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette waren 2018 deelnemers van het Grenspark MSN. Het ambtsgebied van het Grenspark MSN omvat de ambtsgebieden van de deelnemende gemeenten en van het Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette. De oppervlakte bedraagt ca. 1080 km². Het ambtsgebied is hieronder nader weergegeven.

Figuur 1 Ligging en begrenzing Grenspark MSN

Algemeen Bestuur

Het algemeen bestuur bestaat uit zeven vertegenwoordigers (en plaatsvervangers) namens de deelnemende gemeenten en zeven vertegenwoordigers (en plaatsvervangers) namens Naturpark Schwalm-Nette. Vertegenwoordigers van het ministerie MULNV van de deelstaat Nordrhein-Westfalen, de Bezirksregierung Düsseldorf en de provincie Limburg zijn adviserende leden van het algemeen bestuur.

Na de gemeenteraadsverkiezingen op 21 maart 2018 hebben de deelnemende gemeenten voor de nieuwe zittingstermijn de vertegenwoordigers in het algemeen bestuur Grenspark MSN nieuw benoemd.

De vergaderingen van het algemeen bestuur vinden twee maal per jaar plaats, afwisselend in Nederland en Duitsland. De voorjaarsvergadering vond op 29 juni in Wassenberg plaats en de najaarsvergadering op 1 december in het nieuwe kantoorpand van het Grenspark in Roermond.

Samenstelling Algemeen bestuur (Stand 31.12.2018)

Namens de gemeenten

Dhr. A. Walraven (plv. voorzitter)	wethouder gemeente Leudal
Mevr. E. Cuijpers	wethouder gemeente Roerdalen
Dhr. R. Evers	wethouder gemeente Roermond
Mevr. D. Heesakkers	wethouder gemeente Beesel
Dhr. J. Laliu	wethouder gemeente Maasgouw
Mevr. M. Pollux-Linssen	wethouder gemeente Venlo
Dhr. P. Ruijten	wethouder gemeente Echt-Susteren

Plaatsvervangend

Dhr. S. Backus	wethouder gemeente Leudal
Dhr. dr. J. Hessels	burgemeester gemeente Echt-Susteren
Dhr. M. Roelofs	wethouder gemeente Beesel
Dhr. J. Smits	wethouder gemeente Roerdalen
Dhr. S. Strous	burgemeester gemeente Maasgouw
Mevr. A. Waajen-Crins	wethouder gemeente Roermond
N.N.	wethouder gemeente Venlo

Namens Zweckverband Schwalm-Nette

Dhr. A. Budde (voorzitter)	Dezernent Kreis Viersen
Dhr. F.-J. Draack	Kreis Kleve
Dhr. T. Fegers	Mönchengladbach
Dhr. R. Lind	Dezernent Kreis Heinsberg
Mevr. M. Lipp	Kreis Viersen
Dhr. dr. F. Schmitz	Heinsberg
Mevr. A. Terporten	Kreis Viersen

Plaatsvervangend

Mevr. A. Feller	Kreis Viersen
Mevr. E. Gils	Stadt Mönchengladbach
Mevr. M. Mai	Kreis Viersen
Dhr. J. Mailänder	Kreis Kleve
Dhr. M. Pillich	Kreis Heinsberg
Dhr. A. Wilms	Kreis Heinsberg

Adviserende leden

Dhr. H. Kaiser	Abteilungsleiter MULNV deelstaat NRW
Dhr. G. Kaltwasser	Bezirksregierung Düsseldorf
Dhr. H. Mackus	Gedeputeerde provincie Limburg
Plv. dhr. R. Seelig	MULNV deelstaat NRW
Plv. dhr. F. Dieters/mevr. H. Gorissen	Provincie Limburg

Dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur werd in de bestuursvergadering van 29 juni 2018 opnieuw gekozen. Het dagelijks bestuur is op 31 december 2018 als volgt samengesteld: voorzitter dhr. A. Budde (Dezernent Kreis Viersen), plv. voorzitter dhr. A. Walraven (wethouder gemeente Leudal), dhr. R. Evers (wethouder gemeente Roermond) en dhr. R. Lind (Dezernent Kreis Heinsberg), die op 1 december door het algemeen bestuur als lid van het dagelijks bestuur werd gekozen.

Het dagelijks bestuur heeft in de vergadering van 3 september 2018 de Privacyverklaring en het Beleidsdossier van het Grenspark MSN i.k.v. het AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming) besloten en deze op 1 december 2018 ter kennisname aan het algemeen bestuur voorgelegd.

Kantoor

Ook in 2018 voerden de secretaris drs. L. Reyrink en de projectcoördinator mevr. dipl.-ing. agr. S. Weich in volledige deeltijd de werkzaamheden van het Grenspark MSN uit. De boekhouding en de administratie werden op basis van een overeenkomst met de Stichting Ons WCL uitgevoerd. De loonadministratie, de opstelling en controle van de jaarrekening werden in 2018 in opdracht door een daartoe bevoegde externe organisatie uitgevoerd.

3. Subsidies

Grenspark MSN werd in 2018 gesubsidieerd door de provincie Limburg en de deelstaat Nordrhein-Westfalen. De subsidies (van elk € 55.000,-) waren in 2014 voor de periode 2015-2018 beschikbaar. In 2018 werd zowel door de provincie Limburg als de deelstaat NRW opnieuw beschikkingen afgegeven voor de subsidiëring voor de periode 2019-2022.

In de subsidiebeschikking 2015-2018 van de provincie Limburg is o.a. als voorwaarde geformuleerd, dat het Grenspark MSN in het jaarverslag zichtbaar maakt, aan welke provinciale doelen is bijgedragen. Het betreft vooral de realisatie van de doelen uit de Nota Natuurbeleid: ‘natuurlijk eenvoudig’, de POL 2014, het Beleidskader Burgerparticipatie en de Strategienota Internationalisering. In het volgende overzicht zijn daartoe per beleidsnota de projecten en activiteiten benoemd die in 2018 een substantiële bijdrage hebben geleverd aan de doelrealisatie van provinciale doelen.

Beleidsnota	Doel	Projecten MSN 2018
Natuurbeleid: „natuurlijk eenvoudig“	Hoofdstuk 3.1 Goudgroene natuur: - Versterken recreatieve mogelijkheden in de bestaande natuur Bronsgroene landschapszones: - Herstel cultuurhistorische elementen Ontwikkeling van streekfondsen Hoofdstuk 5.7 Versterken van grensoverschrijdende samenwerking voor natuur en landschap	Het jaarlijkse programma van “evenementen en excursies” en de werkzaamheden en promotie van de premium waterwandellroutes dragen bij aan het versterken van recreatie in natuur en landschap. Het in 2017 gepubliceerde en in 2018 gepromote natuurboek “Natuur voor elkaar” met beschrijvingen van de 21 belangrijkste natuurgebieden in het D-NL Grenspark en de opgenomen, te downloaden wandelkaarten, vormden een sterke grensoverschrijdende bijdrage aan de provinciale doelen. Het INTERREG V-A project “Cultuurgeschiedenis Verdigitaal” draagt bij aan het recreatief gebruik van bronsgroene en goudgroene natuur, herstel van cultuurhistorische elementen en beleving cultureel erfgoed. Het in 2016 goedgekeurde INTERREG V-A project “Natuur- en Bosbrandpreventie” levert ook een bijdrage aan de doelen uit de beleidsnota.
Provinciaal Omgevingsplan Limburg POL 2014	Hoofdstuk 4.2.3 Visie Midden Limburg, belangrijkste uitdagingen en opgaven: - Versterken hoofdtoegangspoorten bij grensover-	Zie ook hierboven onder INTERREG V-A project “Cultuurgeschiedenis Verdigitaal”. Bij de uitvoering van het project zijn naast toeristen ook de bewoners aan weerszijden van de grens doelgroep in het project. Bij de uitvoering wordt actief gebruik gemaakt van de

	<p>schrijdende natuurgebieden en versterken aanwezige cultuurhistorie</p> <p>Hoofdstuk 7.2.1 De Limburgse ambitie: - Versterken van natuur en natuurbeleid in de samenleving</p> <p>Hoofdstuk 7.2.5 Verankering natuur in de samenleving: - Vergroten betrokkenheid en draagvlak</p> <p>Hoofdstuk 7.5.1 Landschap en cultuurhistorie, de Limburgse ambitie: - Behoud en versterken van de kenmerkende kwaliteiten (incl. cultureel erfgoed) en afwisseling van het landschap</p>	<p>expertise van de lokale verenigingen. Het project draagt daarmee actief grensoverschrijdend bij aan de vermaatschappelijking van de natuur en het cultureel erfgoed.</p> <p>Het INTERREG V-A project “Natuur- en Bosbrandpreventie” levert een bijdrage aan verankering van natuur in de samenleving. Dit vooral door de participatie van vrijwillige brandweren aan weerszijden van de grens.</p> <p>Het gepubliceerde natuurboek met 21 gebiedsbeschrijvingen en wandelroutes vormen als het ware 21 toegangspoorten tot natuur en landschap in de grensregio. In de artikelen nemen ook landschap en cultuurgeschiedenis een belangrijke plaats in.</p>
Beleidskader Burgerparticipatie	<p>Hoofdstuk 2 doel: implementeren van een aanpak voor burgerparticipatie</p>	<p>Zie hierboven.</p> <p>De binnen het INTERREG IV-A project Water.Wandel.Wereld ontwikkelde premium-wandelroutes worden in het veld door vrijwillige lokale routescouts gecontroleerd en bijeenkomsten voor het grensoverschrijdend uitwisselen van informatie en kennis worden door het Grenspark MSN en het Naturpark Schwalm-Nette i. s. m. Routebureau Noord- en Midden Limburg gefaciliteerd.</p> <p>De wandelroutes werden in 2018 opnieuw als premiumwandelroute gecertificeerd.</p>
Strategienota Internationalisering Provincie Limburg	<p>Doel: economisch, fysiek, sociaal & cultureel versnellen en versterken van het grensoverschrijdend functioneren.</p> <p>INTERREG A (B/C) zijn bij uitstek bedoeld om grensoverschrijdende samenwerkingsprojecten te bevorderen en kunnen rechtstreeks</p>	<p>Door de deelname van de 7 Limburgse gemeenten in het INTERREG V-A project “Cultuurgeschiedenis Verdigitaal” worden actief verbindingen gelegd met gemeenten en partners in het aangrenzende Duitsland.</p> <p>Hoofddoel van het Grenspark MSN is de grensoverschrijdende samenwerking, o.a. door gebruikmaking van het instrument INTERREG.</p>

	<p>bijdragen aan de realisatie van de tweevoudige internationale strategie.</p>	<p>Met de uitvoering van hiervoor genoemde INTERREG projecten wordt een bijdrage geleverd aan de doelen van de internationalisering in Limburg. Het project natuur- en bosbrandpreventie verbindt natuur- en bosbeheerders en brandweerlieden grensoverschrijdend. In totaal zijn 16 Nederlandse en Duitse grensgemeenten bij het project betrokken.</p> <p>Het boek “Natuur voor elkaar” is een goed voorbeeld van grensoverschrijdende samenwerking en marketing.</p>
--	---	---

4. Projecten

INTERREG V-A Cultuurgeschiedenis Verdigitaald

Applicatie en website „langs sporen – Biografie van een landschap”

De geplande applicatie voor mobiles „langs sporen – biografie van een landschap“ is in 2018 gerealiseerd. Meer dan 350 bezienswaardigheden werden als zogenaamde Points of Interest (POIs) in de app, voorzien van tekst en gedeeltelijk met audio of video, gepresenteerd.

De applicatie werd op 4 oktober gelanceerd. Deze officiële gebeurtenis vond plaats op het smalste stukje Nederland en het meest westelijke puntje van Duitsland, de Westzipfel, op de grens van de gemeenten Echt-Susteren en Selfkant.

In het kader van de lancering werd een actieve reclamecampagne gestart voor de schrijvende media (kranten, tijdschriften, postkaarten en folder) en digitale media (website, facebook) om de app te promoten. Aan Duitse zijde werd de campagne door een extern communicatiebureau uitgevoerd, aan Nederlandse zijde door de projectpartner VVV Midden Limburg.

De app werd tot nu ca. 2000 keer gedownload. Feedback van gebruikers wordt gebruikt om de functionaliteit van de app te verbeteren. Verder zijn voor opname op de app drie speciale kindervandelpaden ontwikkeld, de zogenaamde dwaallichtroutes. Het zijn audiotochten voor kinderen die langs verschillende POI's leiden en waarbij spannende verhalen worden verteld.

Natuurtheater

De in 2016 en 2017 opgeleide natuurtheatergidsen voeren regelmatig hun stukken op. Deze worden o.a. via het online evenementenprogramma van het Grenspark MSN gepromoot. Op 22 september 2018 werd in Brünnen door negen theatergidsen negen voorstellingen gegeven op het natuurtheaterfestival. Dit festival werd in nauwe samenwerking met de gemeente Brünnen georganiseerd. Vooraf werd voor het festival met posters, flyers, sociale media en de pers reclame gemaakt. Helaas was het weer die dag zo slecht, dat maar weinig bezoekers het festival hebben bezocht.

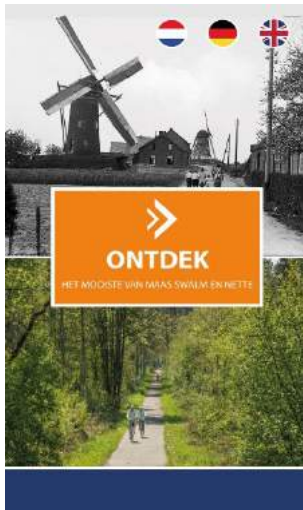
Buitenmaatregelen

Zichtbaar en toegankelijk maken van cultuurhistorische elementen

Binnen dit deelproject werden in 2018 de volgende maatregelen uitgevoerd:

- Zichtbaar en toegankelijk maken van het doolhof **Arcen** voor bezoekers
- Brochure voor kinderen met themaroute draak in **Beesel**
- Restauratie en toegankelijk maken van de Kazematten in **Brünnen**
- Restauratie van het torentje van het historische Ursulinenklooster in **Posterholt (Roerdalen)**
- Smeedijzeren omheining kerkplein Basiliek **St. Odiliënberg (Roerdalen)**
- Restauratie graven Oude kerkhof **Roermond**
- Zichtbaar maken voormalige wasplaats Engerbeek in **Venlo-Tegelen**
- Openen voormalige smalspoortunnels in **Venlo-Tegelen**
- Realisatie Cultuurroute noord in **Wachtendonk**
- Herstel Motte Aldeberg in **Wegberg**

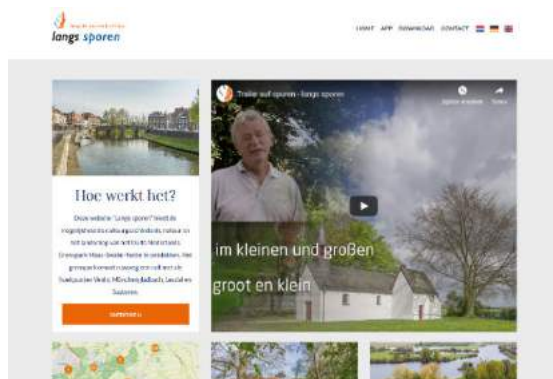
App „langs sporen“ - biografie van een landschap

Applicatie “Langs sporen” Startpagina en dashboard

Postkaarten

Mit dieser "Langs Sporen - Biografie von ein Landschaft" App ist der Grenspark Maas-Swalm-Nette besser zu entdecken. Die App ist kostenlos heruntergeladen und kann auf dem Smartphone oder Tablet genutzt werden. Auch die Handlung des Grenspark Maas-Swalm-Nette ist in der App zu entdecken.

Website

**NATUUR- EN CULTUURGESCHIEDENIS
GRENSPARK MAAS-SWALM-NETTE**

**NATUR UND KULTURGESCHICHTE
NATURPARK MAAS-SCHWALM-NETTE**

**NATURE AND CULTURAL HISTORY
EDGE BORDER PARK MAAS-SWALM-NETTE**

Het Nederlands-Duits Grenspark Maas-Swalm-Nette omvat een reus met een hookeunten Venlo, Sittard, Susteren en Mönchengladbach (Duitsland). In het park liggen ook meerschappen van circa 10.000 ha met verschillende vogelreservaten.

Der deutsch-niederländische Naturpark Maas-Schwalm-Nette liegt südlich zwischen Mönchengladbach, Venlo, Sittard und Susteren (Niederlande). Der Naturpark umfasst beispielsweise die Venlo, Lahn- und Rijnvallei und verfügt über fast 10.000 ha Natur- und Vogelreservate.

The Dutch-German cross-border park Maas-Swalm-Nette is roughly the shape of a rhombus, with the cities of Venlo, Sittard, Susteren and Mönchengladbach on its borders. The reserves of the park are almost 10,000 ha, of nature reserves and bird sanctuaries are situated.

www.langsporen.nl | www.aufspuren.de

Flyer

langsporen | **aufspuren** | **along traces**

Ontdek de natuur en cultuur geschiedenis van Grenspark Maas-Swalm-Nette. Deze app is de moeite waard om te downloaden. Het is een interactieve en educatieve app die de natuur en cultuur geschiedenis van het gebied in beeld brengt. De app is beschikbaar in Nederlands, Duits en Engels. Download de app nu!

Entdecken Sie Natur und Kulturgeschichte im Naturpark Maas-Schwalm-Nette. Diese App ist die perfekte Begleiterin für Ihre persönlichen Routen. In der App finden Sie Themen und Informationen aus allen vier Werten. Besuchen Sie die Natur und Kulturgeschichte des Gebietes. Die App ist in Niederländisch, Deutsch, Englisch und Französisch verfügbar. Laden Sie die App jetzt!

Discover the biodiversity of Nature Park Maas-Swalm-Nette's natural history. It's a history. Determine your own route by selecting themes and distances and exploring places of interest. The content is available in all languages: Dutch, German, English and French. Available in Dutch, German and English also offline.

Natuurpark Maas-Swalm-Nette Grenspark

beleefweek Limburg
we dopen met wat al niet doet!

22-07 2015

Natuurtheater-Festival

UNIEKE WANDELTHEATER VOORSTELLINGEN
IN HET DECOR VAN DE MIDDELEEUWSE BURCHT BRÜGGEN

11:00
15:00

BESONDERE WANDERTHEATER VOORSTELLINGEN
VOR DER KULISSE DER MITTELALTERLICHEN BURCHT BRÜGGEN

Brugwall 4
0-41379
Brüggen

Natuurtheater-Festival Brüggen

TIJD	TITEL	ARTISTEN	TOEGANG	SONDIGE AKTIËN / VERBODENE AKTIËN
11:00	ZU GROSS FÜR ZU KLEIN	GRÖT GRÖTTER, GRÖTST	NIJL >2 J	KARNTERUNG DOOR MET DE KARSTER, FOTOSHOOTING MET DE KARSTER, HET OPEN HOUT EN DE KARSTER
11:45	MITZWALE VERBINDING	MISSEK VERBODENET	MISSEK WIEKER 0-150 J	NIJL WERT NIJL TEN NEDERLIJKE VERBODING MET DE KARSTER, VERBODENET VERBODENET
12:15	EIN FEEST IN WAIJL	HET IS, FEEST IN HET BOB!	NIJL/0 0-150 J	NIJL WERT NIJL TEN NEDERLIJKE VERBODING MET DE KARSTER, VERBODENET VERBODENET
13:00	MITZWALE VERBINDING	MISSEK VERBODENET	MISSEK WIEKER 0-150 J	NIJL WERT NIJL TEN NEDERLIJKE VERBODING MET DE KARSTER, VERBODENET VERBODENET
13:30	HEBAARBEIJE LICHT UND HEKZINRIJ	NIJL WERT NIJL TEN NEDERLIJKE VERBODING MET DE KARSTER, VERBODENET VERBODENET	NIJL WERT NIJL TEN NEDERLIJKE VERBODING MET DE KARSTER, VERBODENET VERBODENET	
14:15	MITZWALE VERBINDING	MISSEK VERBODENET	MISSEK WIEKER 0-150 J	NIJL WERT NIJL TEN NEDERLIJKE VERBODING MET DE KARSTER, VERBODENET VERBODENET
14:45	DE GÖTTIN ARTEMIS	DE GÖTTIN ARTEMIS	NIJL WERT NIJL TEN NEDERLIJKE VERBODING MET DE KARSTER, VERBODENET VERBODENET	NIJL WERT NIJL TEN NEDERLIJKE VERBODING MET DE KARSTER, VERBODENET VERBODENET
15:30	OM TEPEL MIT DEN KRÄUTERN	NAAR DE BURJEL MET DE KRILJEN	NIJL WERT NIJL TEN NEDERLIJKE VERBODING MET DE KARSTER, VERBODENET VERBODENET	NIJL WERT NIJL TEN NEDERLIJKE VERBODING MET DE KARSTER, VERBODENET VERBODENET
16:15	KIKKERDINGS VOM SEE	HET KIKKERDINGS	NIJL WERT NIJL TEN NEDERLIJKE VERBODING MET DE KARSTER, VERBODENET VERBODENET	NIJL WERT NIJL TEN NEDERLIJKE VERBODING MET DE KARSTER, VERBODENET VERBODENET

Buitenmaatregels

Arcen - Toegankelijk maken doolhof

Beesel - Drakenwandeling voor kinderen

Brüggen - Restauratie Kazematten

Roerdalen - Restauratie toren Ursulinenkloster

Tegelen - Restauratie wasplaats Engerbeek

Roermond - Restauratie graven Oude kerkhof

Wegberg – Restauratie Motte Aldeberg

Wachtendonk - Cultuurbelevingsroute Nord

Vanwege de opgetreden vertragingen bij de uitvoering van het project is een projectverlenging aangevraagd en goedgekeurd. De duur van het project is met een half jaar verlengd en loopt nu af op 15 juni 2019.

INTERREG V-A Natuur- en Bosbrandpreventie

Dit project heeft tot doel de Nederlands-Duitse samenwerking bij de preventie en bestrijding van onbeheersbare natuur- en bosbranden te verbeteren. Daarmee worden kennis en ervaringen aan weerszijden van de grens met elkaar gedeeld en brandgevaar verminderd.

Risicoanalyse Natuur- en Bosbrand

In Nederland is meerdere jaren geleden begonnen met de analyse van risico's op onbeheersbare branden in natuur en bos. Daarbij wordt gebruik gemaakt van een indexeringsstelsel dat op basis van meerdere parameters de risicoklasse bepaalt. De parameters die daarbij een belangrijke rol spelen zijn o.a. vegetatietype, hellingpercentage, bluswatervoorzieningen, toegankelijkheid voor de brandweer, en aantal bewoners en bezoekers in het gebied. Deze variabelen worden op basis van uurhokken van 1x1 km² geïnventariseerd.

In plaatselijke werkgroepen werd met een door het Instituut voor Fysieke Veiligheid (IFV) ontwikkeld internetprogramma gegevens over natuur en bos ingevoerd en de risicoklasse berekend. De gegevens werden in samenwerking met de brandweer, de gemeentes en de natuur- en bosbeheerders aangeleverd. Aangezien het internet gebaseerde programma voor de risicoanalyse pas in de zomer beschikbaar was is er een aanzienlijke vertraging opgetreden bij de uitvoering van het project.

De volgende lokale werkgroepen werden geformeerd: NL-D Meinweg/ Grenzwald en drie werkgroepen voor de Maasduinen; Maasduinen Noord (Mook en Middelaar), Maasduinen Midden (Gennep en Bergen) en Maasduinen Zuid (Venlo).

Risicobeheersplannen

Op basis van de uitgevoerde risicoanalyse worden risicobeheersplannen ontwikkeld waarin maatregelen zijn opgenomen om het risico op brand te verminderen en waarin weergegeven is hoe bij lokale branden het best gehandeld kan worden. Belangrijk onderdeel van de plannen is de indeling van de gebieden in zogenaamde compartimenten. Doel van de indeling is bij brand het vuur op de compartimentgrenzen te stoppen en daartoe eventuele maatregelen uit te voeren.

De werkgroepen bereiden de op korte en lange termijn uit te voeren preventieve maatregelen voor en de borging ervan voor de toekomst.

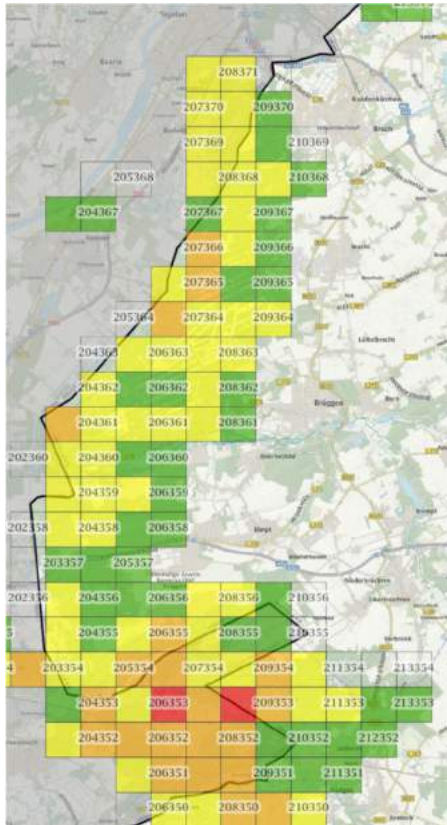
Wateropnamepunt Sechseichen/Roermonderbahn

Om op de oostgrens van de NL-D Meinweg ter hoogte van de parkeerplaats Sechseichen/Roermonderbahn in Wegberg-Dalheim over voldoende bluswater te kunnen beschikken is de plaatselijke waterleiding verlengd en van een hydrant voorzien.

Evacuatieroute grensovergang Wegberg-Dalheim / Vlodrop/Station

De grensovergang van Vlodrop naar Wegberg-Dalheim is zodanig aangepast, dat hulpdiensten bij een eventuele evacuatie (o.a. van de MERU - Maharishi European Research University en Vlodrop Station) bij brand snel de grens over kunnen. De verbrede evacuatie route werd op 26 oktober tijdens een officiële

bijeenkomst door de burgemeesters van Wegberg en Roerdalen, de projectpartners en de subsidiegevers feestelijk geopend.

Resultaat risicoanalyse NL-D Meinweg en Grenzwald natuur- en bosbrand

Rood: hoog risico

Groen: laag risico

Hydrant Sechseichen/Roermonderbahn

**Evacuieroute grensovergang
Wegberg-Dalheim / Vloderp-Station**

Opening grensovergang

5. Overige werkzaamheden 2018

Genootschapsdag

Het Koninklijk Natuurhistorisch Genootschap Limburg organiseert elk voorjaar voor leden en geïnteresseerden de Genootschapsdag. Tijdens de bijeenkomst worden lezingen gehouden over resultaten van onderzoek naar flora en fauna en kunnen de deelnemers zich op verschillende infoplekken nader informeren. Grenspark MSN nam met een infoplek deel aan de bijeenkomst, mede ter promotie van het boek „Natuur voor elkaar“. De Genootschapsdag werd door ca. 300 personen bezocht.

Natuurwerkdag

Ook in 2018 werd op de 1^e zaterdag in november weer de traditionele grensoverschrijdende natuurwerkdag georganiseerd. Dit uit het INTERREG III A project MSN in de picture daterende evenement vindt afwisselend in Nederland en Duitsland plaats. De organisatie van het evenement werd in samenwerking met Staatsbosbeheer uitgevoerd. Dit jaar werden beheersmaatregelen uitgevoerd voor de bescherming van de adder in Nationaal Park De Meinweg. Meer dan 20 personen van weerszijden van de grens namen aan deze beheeractie deel.

Boek “Natuur voor elkaar”

De oplage van 1500 van de Duitse versie van het in december 2017 gepubliceerde boek „Natuur voor elkaar” in Grenspark MSN was begin februari 2018 al uitverkocht. Het boek met 21 artikelen over natuurgebieden in het NL-D Grenspark was in nauwe samenwerking met het Koninklijk Natuurhistorisch Genootschap Limburg gerealiseerd. In maart 2018 werd een 2^e Duitse oplage van 2500 exemplaren gedrukt. Het boek wordt via de reguliere boekhandel en bezoekers- en infocentra verkocht.

Lidmaatschap EUROPARC

Grenspark MSN is sinds 2007 lid van de EUROPARC federatie, de koepelorganisatie van Europese natuurparken en nationale parken in Europa. Grenspark MSN behoort binnen de federatie tot het zogenaamde Transparcnet, waarbinnen 10 gecertificeerde Transboundary Parks grensoverschrijdend nauw samenwerken en gemeenschappelijk projecten uitvoeren. Aan de jaarlijkse bijeenkomsten van Transparcnet en de EUROPARC conferentie is ook in 2018 door Grenspark MSN deelgenomen.

Evenementen programma

Het digitale programma van evenementen in het Grenspark MSN werd samen met het Natuurpark Schwalm-Nette binnen het INTERREG III-A project MSN in de picture, ontwikkeld. Het is een digitaal forum voor aanbieders van evenementen op het gebied van natuur en landschap. Gebruikers vinden op de website een uitgebreid aanbod aan excursie, wandelingen, fietstochten en andere evenementen in natuur en landschap.

In 2018 zijn 673 verschillende evenementen tweetalig aangeboden, een tiende ervan vond in Nederland plaats. Het Duitse aanbod wordt via het Duitse Natuurpark Schwalm-Nette beheerd. In Nederland hebben de verschillende natuurorganisaties eigen excursiekalenders. De bereidheid om excursies aanvullend op

de site van het Grenspark MSN op te nemen is derhalve gering en de afgelopen jaren aanzienlijk teruggegaan.

Ongeveer 35 % van de evenementen waren wandelingen, 13 % fietstochten, 38 % doe-acties en 14 % overige evenementen. De evenementen werden door ca. 19.600 personen bezocht, met een gemiddelde van 14 personen per evenement. De evenementen zijn steeds actueel en tweetalig op de internetsite van Grenspark MSN www.grenspark/msn.nl weergegeven.

Premiumwandelroutes Water.Wandel.Wereld

Binnen het INTERREG IV-A project Water.Wandel.Wereld (2009-2012) zijn in het Grenspark MSN negen gecertificeerde premiumwandelroutes gerealiseerd. Deze wandelroutes worden door Duitse en Nederlandse routescouts gecontroleerd, die elkaar twee keer per jaar ontmoeten om ervaringen uit te wisselen. Het onderhoud van de routes loopt in Duitsland via het Naturpark Schwalm-Nette en aan Nederlandse zijde via het Routebureau Noord en Midden Limburg.

De bijeenkomsten van de routescouts vond in het voorjaar in Nettetal plaats en in het najaar in Leudal. Grenspark MSN adviseert de Stichting Het Limburgs Landschap (SLL) bij de realisatie van een eerste premiumwandelroute in Nationaal Park De Maasduinen. Deze geplande route ligt nog binnen het Grenspark MSN en sluit direct aan op de al gerealiseerde premiumwandelroutes. Het Duitse Wandelinstituut heeft in de Maasduinen een haalbaarheidsstudie (gefinancierd door SLL) uitgevoerd. Daarbij werden zeven potentiële routes geïdentificeerd, waarvan de eerste in 2019 wordt gerealiseerd.

Beurs Tour Natur

Samen met het Naturpark Schwalm-Nette heeft het Grenspark MSN met een gemeenschappelijke stand premiumwandelroutes Water.Wandel.Wereld op de beurs Tour Natur in Düsseldorf gestaan. De beurs wordt jaarlijks door ca 35.000 - 40.000 mensen bezocht, waarvan de meesten uit de regio Niederrhein en het Roergebied komen. De premiumwandelroutes genieten intussen grote bekendheid. Veel bezoekers vragen naar verdere vergelijkbare routes. Daarom is het positief dat een nieuwe route in het Grenspark MSN wordt gerealiseerd.

Website Water.Wandel.Wereld

De tweetalige internetsite Water.Wandel.Wereld (www.wa-wa-we.eu) werd in 2018 in totaal 116.884 keer bezocht. Ten opzichte van het jaar ervoor betekende dit een afname van 8400 bezoeken. Dit komt waarschijnlijk doordat de premiumwandelroutes in de regio al redelijk bekend zijn en veel wandelaars al in het bezit van de route zijn.

Maand	Aantal bezoeken	Aantal bezoeken	Daggemiddelde	Daggemiddelde
	2018	2017	2018	2017
Januari	10.540	8.560	340	276
Februari	8.834	7.784	316	278
Maart	8.614	10.027	278	323
April	11.561	13.514	385	450
Mei	12.526	11.976	404	386

Juni	8.201	10.348	273	345
Juli	8.874	10.230	286	330
Augustus	9.800	16.912	316	546
September	10.181	12.977	339	433
Oktober	13.474	19.824	435	639
November	7.529	10.941	251	365
December	4.732	7.144	153	230
Totaal	116.884	125.271	315	342

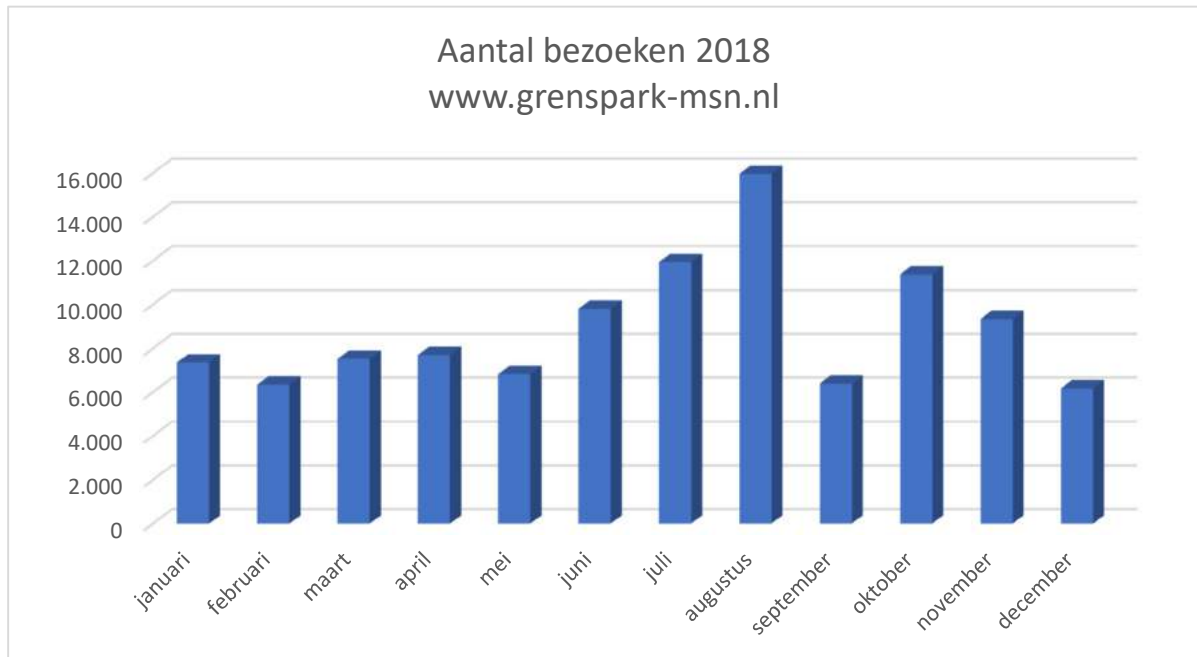

Internetsite Grenspark MSN en social media

De tweetalige internetsite www.natuurpark-msn.de/ / www.grenspark-msn.nl van het Grenspark MSN informeert over de vrijetijdsactiviteiten en projecten.

De volgende tabel geeft een overzicht over het maandelijks aantal bezoeken op de site in 2018 en 2017 weer. De bezoekersaantallen zijn in 2018 ten opzichte van 2017 met meer dan 35 % gestegen.

Maand	Aantal bezoeken	Aantal bezoeken	Daggemiddelde	Daggemiddelde
	2018	2017	2018	2017
Januari	7.360	5.641	237	182
Februari	6.349	4.549	227	162
Maart	7.525	6.190	243	200
April	7.701	7.308	257	244
Mei	6.832	7.129	220	230
Juni	9.811	6.773	327	226
Juli	11.939	6.544	385	211
Augustus	15.958	7.496	515	242
September	6.388	6.466	213	216
Oktober	11.378	7.505	367	242
November	9.335	6.588	311	220
December	6.178	6.785	199	219
Totaal	106.754	78.947	292	216

Het Grenspark MSN heeft een Nederlandse en een Duitse facebooksite die regelmatig van postings met informatie over projecten of activiteiten worden voorzien. De facebooksite van het Grenspark MSN heeft 760 followers.

Het twitteraccount van het Grenspark MSN werd opgeheven vanwege de geringe navraag en de weinig relevante doelgroep van twitter. In plaats daarvan werd een instagram account geopend.

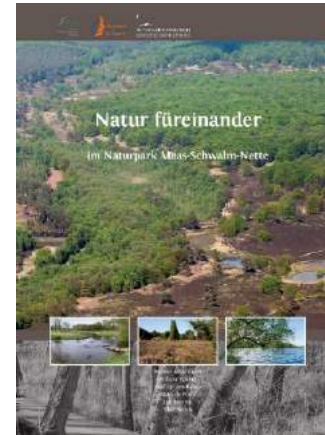
Genootschapsdag (Foto O. Op den Kamp)

Natuurwerkdag

Beurs Tour Natur

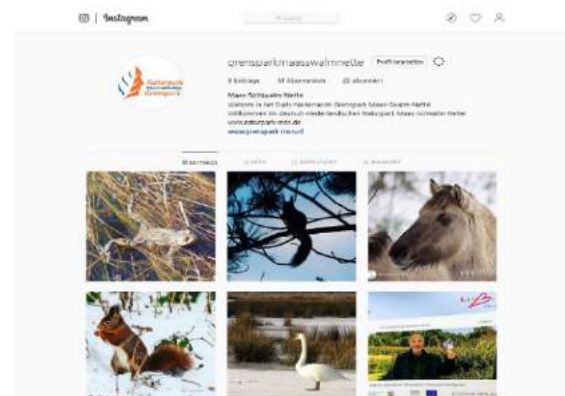
Boek Natuur voor elkaar

Transboundary Parks meeting

Facebooksite Grenspark MSN

Instagramsite Grenspark MSN

6. Projectacquisitie

Ruiterroute netwerk

Grenspark MSN is met de voorbereidingen gestart voor de realisatie van een grensoverschrijdend ruiterroute netwerk.

Aanleiding is een wijziging van de wettelijke regeling voor ruiters in Nordrhein-Westfalen. Sinds dit jaar is recreatief paardrijden in bos en natuur op alle verharde en onverharde wegen toegestaan en niet meer gebonden aan daartoe specifiek aangewezen ruiterroutes. Doel van het project is aan Duitse zijde aantrekkelijke ruiterroutes te promoten die direct op het Nederlandse ruiterroute netwerk aansluiten. Daardoor kan sturing van recreanten plaatsvinden. Daarbij kan het Nederlandse systeem van het knooppuntensysteem voor ruiters worden benut. Op 8 november vond daartoe aan Duitse zijde een eerste informatieve bijeenkomst met relevante stakeholders plaats. Omdat meerdere potentiële partners hun interesse in het project hebben getoond wordt nu een projectvoorstel ontwikkeld.

Overige

Op 31 december 2020 loopt de huidige programmaperiode van de Europese Structuur- en Investeringsfondsen af. Daarmee eindigt ook het huidige INTERREG V-A programma Nederland-Deutschland. Thans wordt op Europees niveau voorbereidingen getroffen voor de EU-begroting voor 2021-2027. Verwacht wordt dat binnen de Europese Structuur- en Investeringsfondsen daarbij opnieuw ruimte wordt gegeven voor grensoverschrijdende samenwerking en initiatieven om de cohesie van grensregio's in Europa te versterken.

Ter voorbereiding van projectideeën voor een eventueel toekomstig INTERREG VI-A programma is op ambtelijk niveau begonnen met een inventarisatie van thema's voor grensoverschrijdende projecten. Daarbij zijn o.a. de volgende thema's vaker genoemd: klimaatadaptatie, duurzaamheid, alternatieve energie. Afhankelijk van de toekomstige inhoud van de eventuele INTERREG-programma's en interesse van potentiële projectpartners zullen deze thema's de komende tijd verder worden uitgewerkt, om zo mogelijk tot concrete grensoverschrijdende projecten op te zetten.

Door Nationaal Landschap Zuid-Limburg wordt in samenwerking met de Stichting IKL een project met de naam Grenzlandroute ontwikkeld. Doel van het project is natuur en cultuur langs de grens van de provincie Limburg vanuit cultuurhistorisch perspectief beter beleefbaar te maken en te promoten. Grenspark MSN is vanwege de ervaringen bij NL-D samenwerking en de ontwikkeling van de lange afstandswandelroute Maas-Niederrhein pad gevraagd om eventueel aan dit project mee te werken.

7. Voorlichting, communicatie en promotieactiviteiten 2018

De hieronder weergegeven tabel geeft een overzicht van de in 2018 uitgevoerde overige activiteiten ter promotie en de marketing van het Grenspark MSN.

Activiteit	Datum	Plaats	Organisatie
Lezing Elmpter Bruch ter promotie boek Natuur voor elkaar	11-01	Roermond	Grenspark MSN / NHGL
Interview praktikant m.b.t. grensoverschrijdende samenwerking	20-01	Mönchengladbach	euregio rijn-maas-noord
Deelname excursie Europees parlement	31-01	Brussel	Deutsch-Niederländische Gesellschaft Aachen
Lezing en deelname afsluitend symposium DBU-project Kulturlandschaft Muskauer Faltenbogen	16/18-02	Bad Muskau	Fürst Pückler Stiftung Park Bad Muskau
Lezing en deelname 3. euregionale Masterclass: grensoverschrijdende toeristische marketing	20-02	Venlo	Fontys Venlo University of Applied Sciences
Moderatie infoavond Geluksplekken Wassenberg	27-02	Wassenberg	Stadt Wassenberg
Deelname bijeenkomst “t Landschap in het hart van de samenleving”	1-03	Valkenburg	Provincie Limburg
Televisiepresentatie Boek “Natuur voor elkaar”	4-03	Melick	OR6, Sendung “Spek met eieren”
Deelname 25. internationale boomplantdag	14-3	Herkenbosch	Gemeente Roerdalen / SBB / Naturpark Schwalm-Nette
Deelname Siggen Seminar	18/21-03	Arcen	EUROPARC Federation
Deelname stakeholdersdag VVV Midden Limburg	09-04	Roermond	VVV Midden Limburg
Organisatie en lezing boek “Natuur voor elkaar”	18-04	Wassenberg	Naturparktor Wassenberg
Deelname inspiratie bijeenkomst NP Maasduinen	20-04	Arcen	Coöperatie Particuliere Eigenaren NP Maasduinen
Deelname debat Toekomst van Europa	21-04	Maastricht	Stiftung Internationaler Karlspreis zu Aachen / Provincie Limburg
Deelname presentatie Premiumwandel regio	02-05	Wassenberg	Naturparktor Wassenberg
Deelname opening wandel- en fietsroute Grensverhalen	06-05	Elmpt	Gemeenten Niederkrüchten / Roermond / Roerdalen
Organisatie bijeenkomst routescouts	23-05	Nettetal	Grenspark MSN / Naturpark Schwalm-Nette
Deelname excursie organisatiestructuur NP Meinweg	30-05	NP De Meinweg	IVN Limburg / overlegorgaan NP De Meinweg
Lezing Krickenbecker Seen en Elmpter Schwalmburch promotie boek “Natuur voor elkaar”	24-05	Swalmen	Milieu- en Heemkunde Vereniging Swalmen en Heemkundevereniging Maas- en Swalmdal /Grenspark MSN
Deelname Meeting TransParcNet	5/8-06	Renz Oostenrijk	TransParcNet

			EUROPARC Federation
Deelname Euregiodag i.h.k. van 40-jarig jubileum euregio rmn	09-06	Mönchengladbach	euregio rijn-maas-noord / Grenspark MSN
Excursie en lezing leden Business Club Maas Rijn	22-06	Herkenbosch	Business Club Maas Rijn / Grenspark MSN
Deelname opening kinderwandelroute Joris en Cathelijne	24-06	Beesel	Gemeente Beesel
Organisatie bijeenkomst handhaving met Staatsbosbeheer en Kreis Viersen	22-07	Meinweg, Grenzwald	Staatsbosbeheer / Kreis Viersen
Deelname bezoek Minister Scharrenbach, Ministerium für Heimat, Kommunales, Bau und Gleichstellung des Landes Nordrhein-Westfalen	06-08	Nettetal	Naturpark Schwalm-Nette
Persbijeenkomst kazematten i.k.v. INTERREG V-A Cultuurgeschiedenis Verdigitaal	14-08	Brüggen	Stadt Brüggen / Grenspark MSN
Deelname met stand 30-jarig jubileum Biologisch Station Krickenbecker Seen	09-09	Nettetal	Biologisch Station Krickenbecker Seen / Grenspark MSN
Organisatie Natuurtheaterfestival	22-09	Brüggen	Grenspark MSN / Werkgroep Natuurtheater
Deelname ledenvergadering EUROPARC conferentie	18/21-09	Schotland	EUROPARC Federation
Persbijeenkomst lancering app "langs sporen" i.k.v. INTERREG V-A project Cultuurgeschiedenis Verdigitaal	28-09	Niederkrüchten	Grenspark MSN / Kapelle an der Heiden
Persbijeenkomst lancering app "langs sporen" i.k.v. INTERREG V-A project Cultuurgeschiedenis Verdigitaal	02-10	Mönchengladbach	Grenspark MSN / Textil Technikum
Persbijeenkomst lancering app "langs sporen" i.k.v. INTERREG V-A project Cultuurgeschiedenis Verdigitaal	02-10	Wachtendonk	Grenspark MSN / Naturparkzentrum Wachtendonk
Persbijeenkomst lancering app "langs sporen" i.k.v. INTERREG V-A project Cultuurgeschiedenis Verdigitaal	04-10	Susteren	Grenspark MSN / Café IJzerenbosch
Officiële persbijeenkomst lancering app "langs sporen" i.k.v. INTERREG V-A project Cultuurgeschiedenis Verdigitaal	04-10	Westzipfel / Smalste Stukje Nederland Susteren / Selfkant	Grenspark MSN / gemeenten Echt-Susteren en Selfkant
Deelname Ecotop 2018	06-10	Herkenbosch	Biologisch Station Krickenbecker Seen / Staatsbosbeheer / NP De Meinweg / Stichting Koekeloere
Lezing commissie economie en toerisme	11-10	Wassenberg	euregio rijn-maas-noord

Officiële opening evacuatie-route grensovergang MERU	26-10	Dalheim-Vlodrop	Grenspark MSN / gemeenten Wegberg en Roerdalen
Organisatie bijeenkomst routescouts	07-11	Leudal	Grenspark MSN / Natuurpark Schwalm-Nette
Presentatie ruiterroute netwerk Limburg	08-11	Viersen	Grenspark MSN / Routebureau Noord- en Midden Limburg / Kreis Viersen
Deelname expert-workshop INTERREG Deutschland-Nederland	27-11	Kleve	Euregio Rijn-Waal
Deelname inspraakbijeenkomst Natura 2002 beheersplan Meinweg	28-11	Herkenbosch	Provincie Limburg
Presentatie INTERREG V-A project Cultuurgeschiedenis Verdigitaal i.k.v. afsluitende bijeenkomst 2018 Meinweggidsen	07-12	Herkenbosch	IVN Limburg
Interview promotiefilm INTERREG V-A projecten	10-12	Mönchengladbach	euregio rijn-maas-noord
Deelname afsluitende bijeenkomst 2018	17-12	Kleve	Euregio Rijn-Waal

Aan het Algemeen Bestuur van
Openbaar Lichaam Duits-Nederlands
Grenspark Maas-Swalm-Nette
Godsweerderstraat 2
6041 GH ROERMOND

KSG Registeraccountants B.V.
Stationstraat 4
5953 GX Reuver
Postbus 4785
5953 ZK Reuver
Tel. +31(0)77-4740000
KvK 12063939
www.ksg.nl

Reuver, 7 februari 2019

Onze ref.: PBO/13191-80-2018

Geacht bestuur,

Wij bevestigen u ermee akkoord te gaan dat onze bijgevoegde controleverklaring wordt opgenomen bij de jaarstukken. De jaarstukken dienen te worden uitgebracht overeenkomstig het aan ons voorgelegde definitieve concept waarvan één gewaarmerkt exemplaar is bijgevoegd. Mocht u meerdere gewaarmerkte exemplaren willen ontvangen, horen we dit graag. Verder verstrekken wij u een door ons gewaarmerkte afzonderlijke WNT -verantwoording die ter publicatie uiterlijk 1 juli 2019 op uw website uitgebracht dient te zijn.

Bijgevoegde controleverklaring is voorzien van de naam van onze accountantspraktijk en de naam van de accountant, echter zonder persoonlijke handtekening. Wij verzoeken u de controleverklaring zonder persoonlijke handtekening aan de openbaar te maken jaarstukken toe te voegen. Wij sluiten één exemplaar bij van de controleverklaring voorzien van een originele handtekening. Dit exemplaar is ten behoeve van uw eigen archief.

Tevens bevestigen wij u ermee akkoord te gaan dat het afschrift van onze controleverklaring zonder persoonlijke handtekening openbaar wordt gemaakt, mits de opgemaakte jaarrekening ongewijzigd wordt vastgesteld door het bestuur en deponering bij de Provincie Limburg plaatsvindt. Openbaarmaking van de controleverklaring is slechts toegestaan tezamen met deze jaarrekening. Indien u de jaarstukken en de controleverklaring opneemt op internet, dient u te waarborgen dat de jaarstukken goed zijn afgescheiden van andere informatie op de internetsite. Afscheiding kan bijvoorbeeld plaatsvinden door de jaarstukken in niet-bewerkbare vorm als een afzonderlijk bestand op te nemen of door een waarschuwing op te nemen indien de lezer de jaarstukken verlaat.

Eén exemplaar van de jaarrekening dient te worden ondertekend door het dagelijks bestuur en te worden aangeboden aan het Algemeen bestuur. Deze jaarrekening dient te worden vastgesteld in door het Algemeen bestuur en de vaststelling dient te worden genotuleerd.

Overigens wijzen wij u erop dat, indien tot de bestuursvergadering omstandigheden blijken die aanpassing van de jaarrekening noodzakelijk maken, een dergelijke aanpassing nog voor de bestuursvergadering moet worden gemaakt op grond van het bepaalde in artikel 186 t/m 213 Gemeentewet. Uiteraard vervalt in die situatie onze bovengenoemde toestemming.

Uiterlijk 2 weken na vaststelling door de leden doch uiterlijk voor 15 juli 2019, moet de te deponeren jaarrekening bij de Provincie Limburg zijn gedeponeed. In het kader van vermindering van fraude met handtekeningen adviseren wij u een ten behoeve van uw eigen archief bestemd exemplaar te laten ondertekenen door het bestuur, maar geen getekend exemplaar te deponeren bij de Provincie Limburg. In het deponeringsstuk dient de datum van vaststelling door de ledenvergadering te worden aangegeven.

Wij wijzen u erop dat deponering van de jaarstukken wettelijk verplicht is en dat het niet (tijdig) deponeren kan leiden tot sancties in het kader van preventief toezicht van de Provincie Limburg, alsmede kortingen op de algemene uitkering door het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Tot het geven van nadere toelichting zijn wij uiteraard graag bereid.

Hoogachtend,

Reuver, 7 februari 2019

KSG Registeraccountants B.V.

drs. P.J.D. Bosch RA

Jaardocument 2018
Openbaar Lichaam Duits-Nederlands
Grenspark Maas-Swalm-Nette
Roermond

Inhoudsopgave

1. Jaarverslag	3
1.1 Uitgangspunten opstelling jaarverslag 2018.....	3
1.2 Jaarverslag 2018	3
1.3 Paragrafen	6
<i>1.3.1 Paragraaf Financiële structuur .....</i>	<i>6</i>
<i>1.3.2 Paragraaf Weerstandsvermogen .....</i>	<i>6</i>
<i>1.3.3 Paragraaf Financiering .....</i>	<i>8</i>
<i>1.3.4 Paragraaf Bedrijfsvoering.....</i>	<i>9</i>
<i>1.3.5 Paragraaf verbonden partijen .....</i>	<i>10</i>
1.4 Programmaverantwoording 2018	11
<i>1.4.1 Programmaverantwoording 2018 .....</i>	<i>11</i>
<i>1.4.2 Toelichting op baten en lasten 2018.....</i>	<i>12</i>
2. Bijlagen	13
2.1 Jaarrekening 2018	13

1. Jaarverslag

1.1 Uitgangspunten opstelling jaarverslag 2018

Voor u ligt het jaarverslag 2018 van het Openbaar lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette (Grenspark MSN). Deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling zijn het Duitse Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette en de gemeenten Beesel, Echt-Susteren, Leudal, Maasgouw, Roerdalen, Roermond en Venlo. De vigerende gemeenschappelijke regeling openbaar lichaam Grenspark MSN is op 1 juli 2016 in werking getreden.

Het jaarverslag is opgesteld in overeenstemming met de vigerende regels van de BBV (Besluit Begroting en Verantwoording voor gemeenten en provincies).

1.2 Jaarverslag 2018

Grenspark MSN heeft door de specifieke gemeentelijke taak als verlengd lokaal bestuur één programma “Grensoverschrijdende samenwerking natuur en landschap, recreatie en toerisme en milieueducatie en voorlichting”. Het programma ondersteunt de doelstelling van de gemeenschappelijke regeling: behartiging van de gezamenlijke belangen in grensoverschrijdende samenwerking, waarbij de meerwaarde van de samenwerking gericht is op het behoud en de ontwikkeling van het natuurlijk landschap, de schoonheid, de wezenskenmerken en de verzorging en de ordening daarvan, met inachtneming van de economische, culturele en sociale aard.

Het Grenspark MSN heeft de taak de grensoverschrijdende samenwerking van de deelnemers te bevorderen, te ondersteunen en te coördineren op de voornoemde gebieden. Het Grenspark MSN voert binnen deze taak daartoe vooral projecten uit. Het Grenspark MSN vraagt aan, ontvangt en beheert financiële middelen van derden, waaronder Europese, nationale en regionale subsidies. Het verleent financiële middelen aan derden. Het verzorgt binnen deze taak doelmatige public relations. Het adviseert de deelnemers aan deze gemeenschappelijke regeling, overheden en instellingen bij grensoverschrijdende aangelegenheden.

Het programma omvat de dienstverlening en de bedrijfsvoering (overhead) van de organisatie.

Doelstellingen

Het beoogde **maatschappelijke effect** is:

- Verhogen van de kwaliteit van de grensoverschrijdende samenwerking.
- Het leveren van kwalitatief goede adviezen. Efficiënt en professioneel, dus deskundig, relevant en binnen gestelde termijnen.

KSG registeraccountants B.V.
Gewaarsmerkt voor identificatiedoeleinden
d.d. 07-02-2019

- Verhoging van de kwaliteit van natuur en landschap en van de recreatieve en toeristische infrastructuur.
- Vergroten grensoverschrijdend maatschappelijk draagvlak voor ruimtelijk kwaliteitsbehoud.
- Verhoging van de kennis en recreatief en toeristische gebruik van de andere kant van de grens.

De **doelgroep** is:

- Gemeentebesturen Nederlandse deelnemers, algemeen bestuur Duitse deelnemer Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette en overige bestuurders.
- Alle burgers als (potentiële) gebruikers van de openbare ruimte en aanbieders van evenementen als excursies, wandel en fietstochten en aanverwante evenementen op het gebied van natuur en landschap, cultuurgeschiedenis en milieueducatie.
- Medewerkers van de deelnemers.
- Stakeholders van het Grenspark MSN met name op het gebied van behoud en ontwikkeling van natuur en landschap, recreatie en toerisme en de milieueducatie.

Het **beleid** van Grenspark MSN is vastgelegd in:

- De Gemeenschappelijke Regeling Grenspark MSN in werking getreden op 1 juli 2016. Deze is gebaseerd op de eerdere regeling uit het oprichtingsjaar 2002. In de regeling is een rechtspersoonlijkheid bezittend openbaar lichaam ingesteld, gevestigd te Roermond. Het ambtsgebied wordt gevormd door het grondgebied van de Nederlandse deelnemende gemeenten en het ambtsgebied van het Zweckverband Naturpark-Schwalm-Nette als Duitse deelnemer.

Grenspark MSN werkt in alle opzichten klantgericht (bestuurders, burgers en medewerkers van de deelnemers, de provincie Limburg, de deelstaat Noordrijn-Westfalen en de stakeholders). Grenspark MSN moet als Gemeenschappelijke Regeling in staat zijn om als zelfstandige organisatie deze rol te vervullen. Daartoe behoort een goed geëquipeerde organisatie qua personeel en qua huisvesting.

De verantwoording over het gevoerde financiële beleid en de uitgevoerde werkzaamheden vindt plaats door middel van de conceptjaarrekening en het conceptjaarverslag, die ieder jaar in het vroege voorjaar aan de raden van de deelnemende gemeenten en het Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette wordt gezonden en die in de voorjaarsvergadering van het Algemeen Bestuur van het Grenspark MSN daarna worden vastgesteld.

Prioriteiten in het programma zijn:

- Organiseren grensoverschrijdende projecten
- Advisering bestuurders en medewerkers van deelnemers, burgers en stakeholders
- Voorlichting, public relations en faciliteren samenwerking

KSG

KSG registeraccountants B.V.
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
d.d. 07-02-2019

Prioriteit	Kwalitatieve doelstelling	Kwantitatieve doelstelling
Projecten	Aanvragen subsidies en financiering en uitvoering van grensoverschrijdende projecten.	Gemiddeld een projectaanvraag en projectrealisatie per jaar.
Advisering	Het Grenspark MSN geeft gevraagd en ongevraagd adviezen en informatie over relevante thema's en over de Nederlands-Duitse samenwerking meer algemeen.	Binnen de projecten vindt jaarlijkse advisering van bestuurders in project begeleidende stuurgroepen plaats. Verder vindt projectgebonden gemiddeld elk kwartaal advisering van medewerkers van deelnemers en stakeholders plaats in werkgroepen. Voor het overige wordt wekelijks (en binnen projecten dagelijks aan projectpartners) gevraagd en ongevraagd onbezoldigd advies over grensoverschrijdende aangelegenheden gegeven aan bestuurders, burgers en medewerkers deelnemers en stakeholders.
Voorlichting, pr en facilitering	Het Grenspark MSN verzorgt een adequate voorlichting en pr binnen de projecten en borgt de daaruit voortvloeiende PR.	In samenwerking met de deelnemers, stakeholders en burgers wordt jaarlijks een programma van evenementen (ca. 600) opgesteld en door het Grenspark MSN tweetalig op de website openbaar gemaakt. Het Grenspark MSN onderhoudt een website met algemene en projectinformatie die regelmatig wordt geactualiseerd en maakt gebruik van social media met maandelijkse postings van actualiteiten. Het aantal bezoeken aan de website is een goede indicator voor de voorlichting en communicatie. Bij de uitvoering van de projecten worden bij de start en het afsluiten van projecten regelmatige bijeenkomsten georganiseerd (gemiddeld een per jaar) voor o.a. subsidiegevers, bestuurders, projectpartners en pers.

 KSG registeraccountants B.V.
 Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
 d.d. 07-02-2019

Activiteiten om de doelstellingen te bereiken:

- In samenwerking met deelnemers en partners: opstellen projectaanvragen, financiering en cofinanciering van projecten, coördinatie en uitvoering grensoverschrijdende projecten.
- Voorlichtingsbijeenkomsten en workshops in verband met de uitvoering en realisatie projecten.
- Opstellen jaarverslagen en begrotingen.
- Onderhouden tweetalige websites en regelmatige actualisering
- Voorlichting via social media en actuele postings en persbijeenkomsten.
- In samenwerking met deelnemers en stakeholders jaarlijks aanbod aan tweetalige evenementenkalender voor natuur- en landschapsbelevissen, cultuurgeschiedenis en milieu educatieve activiteiten.
- Coördinatie beheer en onderhoud en promotie van de premiumwandelroutes Water.Wandel.Wereld in samenwerking met Duitse deelnemer. Beheer en onderhoud van de betreffende website en beschikbaar stellen en actualiseren routekaartjes.
- Faciliteren van natuur- en landschapsgidsen en routescouts.

De in 2018 uitgevoerde programma activiteiten zijn in het concept-verslag van werkzaamheden 2018 uitvoerig gedocumenteerd.

1.3 Paragrafen

1.3.1 Paragraaf Financiële structuur

De financiële structuur van het Grenspark MSN is gebaseerd op subsidies van de provincie Limburg (25%), de deelstaat Noordrijn-Westfalen (25%), de bijdrage van de gezamenlijke deelnemers (25%) en uit vergoedingen voor de personeelsinzet in grensoverschrijdende en andere projecten (25%). Door fluctuaties in baten over een periode van 4 jaar is geopteerd om deze percentages per soort/deelnemende partij als gemiddelde over 4 jaar aan te houden.

De subsidie van de provincie Limburg en de deelstaat Noordrijn-Westfalen was 2018 gebaseerd op subsidiebeschikkingen voor de periode 2015-2018, die in 2014 zijn afgegeven.

De bijdrage van de deelnemers wordt conform de Gemeenschappelijke Regeling voor de helft betaald door de Duitse deelnemer en voor de helft door de Nederlandse deelnemende gemeenten. De afzonderlijke bijdragen van de Nederlandse deelnemers worden conform de Gemeenschappelijke Regeling voor de helft berekend op basis van de oppervlakte en voor de helft op basis van het aantal inwoners van de deelnemende gemeentes.

1.3.2 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicomanagement

Weerstandsvermogen

Uitgangspunt voor het opnemen van voorzieningen en reserves:

Conform de subsidievoorwaarden van deelnemende partijen wordt Grenspark MSN bij een overtollig saldo aan het einde van de subsidieperiode naar verhouding gekort op de subsidie. Daarom is het niet toegestaan om een positieve exploitatiereserve aan het einde van de subsidieperiode als algemene reserve te reserveren. Het Algemeen Bestuur heeft hierop besloten om een maximumplafond van € 50.000,- in de exploitatiereserve te storten. Middelen dienen voor het algemeen nut van de uitvoeringstaken aangewend te zijn. Om risico's in toekomstige jaren te beperken heeft het Algemeen Bestuur besloten om een maximumplafond

KSG registeraccountants B.V.
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
d.d. 07.02.2019

van € 40.000 als het totaal aan bestemmingsreserves in te stellen. Op balansdatum zijn er geen sprake van voorzieningen en/of concrete verplichtingen die betrouwbaar over langere periode dan 1 jaar zijn te bepalen en tot een uitstroom aan middelen zullen leiden.

Risicomanagement

Grenspark MSN levert een beperkt aantal producten en dienstverleningen. Dat maakt de bedrijfsvoering per definitie kwetsbaar. Een substantieel deel van de financiering van het Grenspark MSN hangt af van de subsidiëring door de provincie Limburg en de deelstaat NRW. Deze zijn voor de periode 2019 tot 2022 geborgd. Een verder risico is de afhankelijkheid van de realisatie van grensoverschrijdende projecten vooral binnen de door de EU gesubsidieerde INTERREG A programma's Nederland-Duitsland. Het huidige INTERREG V-A programma Nederland-Deutschland als onderdeel van de Europese structuurfondsen loopt van 2014-2020. Met name in de overgangperiodes van oude naar nieuwe programma's is realisatie van grensoverschrijdende projecten sterk beperkt.

Het succes en de mogelijkheden voor de subsidiëring van grensoverschrijdende projecten wordt beïnvloed door:

- Stand van de economie.
- Overeenkomsten van de doelstellingen van het Grenspark met doelstellingen van de Europese, nationale en provinciale subsidieprogramma's.
- De mogelijkheden van eventuele projectpartners al of niet eigen middelen bij te kunnen dragen aan grensoverschrijdende projecten.

In geval van uittreding zijn uittredende deelnemers tegenover het openbaar lichaam aansprakelijk voor de tot dan toe ontstane verplichtingen naar rato van de bijdrage van de deelnemers. De aansprakelijkheid van uitgetreden leden voor lange termijnschulden uit ontstane verplichtingen van het openbaar lichaam, is beperkt tot de concrete bedragen, die tot het tijdstip van de feitelijke uittreding naar rato zijn ontstaan. Conform de regeling kan uittreding slechts geschieden met inachtneming van een opzegtermijn van drie jaar en dient altijd per 31 december te geschieden.

Verplichte kengetallen

In het streven naar meer transparantie, verbetering van het inzicht in de financiële positie voor de deelnemers van het Grenspark MSN worden zowel in de begroting als jaarrekening de relevante financiële kengetallen opgenomen. Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans. De kengetallen zijn het uitgangspunt voor de beoordeling van de financiële positie van het Grenspark MSN. De kengetallen voor de netto schuldquota, gecorrigeerd voor leningen, voor de grondexploitatie en voor de belastingcapaciteit zijn niet aan de orde en daarom niet opgenomen.

De kengetallen maken inzichtelijk(er) over hoeveel (financiële) ruimte het Grenspark MSN beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Kengetallen geven inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid en vormen een basis voor de beoordeling hoe solide de begroting is en in hoeverre financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen.

In deze paragraaf wordt ingegaan op de analyse en individuele beoordeling van de financiële kengetallen. In onderstaande tabel is een samenvatting opgenomen van de relevante financiële kengetallen.

 KSG

KSG registeraccountants B.V.
 Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
 d.d. 07-02-2019

<i>Financiële kengetallen</i>	Streef- waarde	Jaarrekening 2018	Jaar- rekening 2017	Begroting 2019	Begroting 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Netto schuldquote	<=0%	-4,6%	-7,3%	-4,1%	-9,0%	-15,9%	-16,2%	-16,1%
Solvabiliteitsratio	>=20%	18,5%	18,2%	27,8%	27,8%	27,9%	27,9%	27,9%
Structurele exploitatieruimte	>=0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

- (1) een negatieve netto schuldquote betekent een overschot.
- (2) Hoe hoger het percentage hoe beter Grenspark MSN is toegerust om verplichtingen na te komen. Bij een solvabiliteitsratio van lager dan 20% bevindt Grenspark MSN zich op glad ijs.
- (3) Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij de structurele baten en lasten in evenwicht zijn. Bij een ratio van 0 % zijn de structurele baten gelijk aan de structurele lasten. Bij een negatieve ratio is Grenspark MSN structureel niet in evenwicht. Als de ratio positief is dan zijn de structurele baten toereikend om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken.

1.3.3 Paragraaf Financiering

Treasury

Treasury is het sturen en beheersen van, het verantwoorden van en toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. Het belangrijkste uitgangspunt van de treasuryfunctie is het beheersen van risico's. Het aangaan en verstrekking van geldleningen is alleen toegestaan voor de uitoefening van de publieke taak. Daarnaast moeten uitzettingen een prudent karakter hebben en mogen niet gericht zijn op het genereren van inkomen door het lopen van overmatige risico's.

Het totaal van de reserves en voorzieningen zorgt voor een financieringsoverschot. Dat wordt slechts ten deel gebruikt als intern financieringsmiddel. Die interne financiering is nodig omdat de deelnemende gemeenten er gemiddeld 4 weken over doen om de facturen te betalen en omdat facturering van projecten veelal dient te geschieden op basis van voorfinanciering. Het restant van het financieringsoverschot wordt uitgezet bij de huisbank (huidige kredietstatus S&P: long term A).

De bijdragen van de deelnemers zijn opgenomen in paragraaf 1.4.1. Programmaverantwoording 2018.

Renterisiconorm

Doel van deze norm is het beperken van de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente op de rentelasten van de organisatie. Dat wordt bereikt door een limiet te stellen aan dat deel van de vaste schuld waarover het rentepercentage in een bepaald jaar moet worden aangepast aan de geldende markttarieven. De norm stelt dat per jaar maximaal 20% van de vaste schuld in aanmerking mag komen voor herfinanciering of renteherziening, zij het dat een minimum geldt van € 2,5 miljoen. Over dat minimumbedrag mag dus altijd risico gelopen worden. Omdat Grenspark MSN geen langlopende leningen heeft is duidelijk dat het minimum niet wordt overschreden en dus wordt voldaan aan de norm.

Kasgeldlimiet

Doel van de limiet is de vlottende schuld te beperken. Het wordt berekend door een percentage te nemen van de omvang van de begroting per 1 januari. Het percentage is gesteld op 8,2%. Concreet betekent het voor Grenspark MSN, dat wanneer de vlottende schuld een stand van €132.528 overschrijdt er geconsolideerd moet worden (d.w.z. financieringsmiddelen omzetten

KSG registeraccountants B.V.
 Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
 d.d. 07-02-2019

van korte naar lange termijn). Er geldt echter een minimumbedrag van €300.000. Grenspark MSN voldoet aan de norm omdat er een financieringsoverschot is.

1.3.4 Paragraaf Bedrijfsvoering

Algemeen

Grenspark MSN is te typeren als een slagvaardige organisatie met een hoge deskundigheid, ervaring en kwaliteit van dienstverlening. De deelnemers, projectpartners, subsidiegevers en klanten van Grenspark MSN zijn over het algemeen tevreden over de dienstverlening door de combinatie van de grensoverschrijdende kennis, snelle advisering en het grensoverschrijdend faciliteren.

Het Grenspark MSN heeft een formatie van 2 fte, verdeeld over twee personen. Boekhouding en secretariaatsvoering worden op basis van een gesloten overeenkomst uitgevoerd door een medewerkster van de Stichting Ons WCL en op uurbasis afgerekend.

De medewerkers van het secretariaat voeren het werkproces uit. Zij hebben een Nederlandse resp. Duitse universitaire opleiding. In verband met de risico's als mogelijke afname van werkzaamheden als gevolg van de uittrekking van een gemeente en/of stoppen subsidieringen, wordt de omvang van de formatie beperkt gehouden. Eventuele toename van werkzaamheden door succesvolle acquisitie van projecten worden opgevangen door inhuur externe adviseurs en/of de tijdelijke en beperkte uitbreiding van de formatie. Vooral nog wordt in de begroting geen rekening gehouden met boventallige medewerkers of tijdelijke uitbreiding van de formatie. Van de formatie van twee personen is er een van het vrouwelijke en een van het mannelijke geslacht (50-50%).

De loonadministratie, het opstellen van de jaarrekening en de controle van de jaarrekening wordt in opdracht van het Grenspark MSN door externe adviseurs uitgevoerd.

Conform besluit van het algemeen bestuur volgen de arbeidsvoorwaarden en CAO van het Grenspark MSN de Regeling Arbeidsvoorwaarden Gemeente Roermond (RAGR).

Functioneren

Er wordt gemiddeld tweewekelijks werkoverleg gevoerd met de medewerkers.

Ieder twee jaar vindt een combinatie van een functionering- en beoordelingsgesprek plaats, daarbij wordt tevens de opleidingsbehoefte besproken.

Automatisering

Op het kantoor worden de gebruikelijke Officeapplicaties gebruikt. Elke personeelslid gebruikt een pc of laptop die is aangesloten op een server. De computers worden gemiddeld elke vier jaar vervangen. Voor het beheer van de internetsite en de opgenomen databestanden wordt een beheerscontract met een externe adviseur gesloten.

Huisvesting

Tot eind augustus 2018 was het Grenspark MSN onderhuurder van de Stichting Groenhuis als huurder van bedrijfsruimtes in het Groenhuis (Godsweerderstraat 2) in Roermond. In verband met de verhuizing van de Stichting Groenhuis per 1 september 2018 naar het bedrijfsverzamelgebouw Kapellerpoort 1 in Roermond is het onderhuurcontract met de Stichting Groenhuis opgezegd. Met de verhuurder J. Groeneweg te Velsen-Zuid werd een huurcontract gesloten voor de huur van kantoorruimte (40 m²) in het bedrijfsverzamelgebouw Kapellerpoort 1. Op basis van de met de Stichting Ons WCL gesloten overeenkomst hebben beide organisaties een gezamenlijke server en kopieerapparaat aangeschaft. De aankoop en de

lopende kosten worden, gebaseerd op de overeenkomst, door beide organisaties voor de helft gedragen.

1.3.5 Paragraaf verbonden partijen

Grenspark MSN is als gemeenschappelijke regeling een verbonden partij voor de deelnemende Nederlandse gemeenten in Limburg en het Duitse Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette. Grenspark MSN heeft geen samenwerkingsverbanden met derde partijen met een verantwoordelijkheid of beslissingsbevoegdheid in een bestuur. Wel is Grenspark MSN lid van organisaties als de Europese koepelorganisatie van natuur- en nationale parken in Europa (EUROPARC), waarvoor contributie verschuldigd is. Aan de jaarvergaderingen van de organisatie wordt regelmatig deelgenomen. Grenspark MSN is onbezoldigd lid van het overlegorgaan en de werkgroepen van het NP De Meinweg.

KSG registeraccountants B.V.
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
d.d. 07-02-2019

1.4 Programmaverantwoording 2018

1.4.1 Programmaverantwoording 2018

Programmaverantwoording 2018 (bedragen in €)						
Programma grensoverschrijdende samenwerking natuur en landschap, recreatie en toerisme en milieueducatie en voorlichting.						
SALDO VAN BATEN EN LASTEN	Taakveld	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Afwijking begroting - realisatie	Jaarrekening 2017	
Lasten						
1	INTERREG IV-A Water.Wandel.Wereld	Toerisme	9.088	5.400	3.688	-
2	INTERREG V-A Cultuurgeschiedenis Verdigitaal	Toerisme	512.726	1.146.000	-633.274	453.024
3	INTERREG V A project natuur- en bosbrandpreventie	Toerisme	134.006	225.000	-90.994	51.489
4	Boek Natuur voor Elkaar MSN	Toerisme	8.264	8.000	264	7.149
5	Aankoop wandelkaart en wandelboeken	Toerisme	1.009	3.000	-1.991	661
6	Eindafrekening Meerjarenplan NP de Meinweg	Toerisme	2.102	-	2.102	-
7	Overige projectuitgaven (o.a. eigen aandeel INTERREG V-A)	Toerisme	-	-	-	-
Totaal lasten			667.195	1.387.400	-720.205	512.323
Baten						
1	INTERREG IV-A Water.Wandel.Wereld	Toerisme	5.439	-	5.439	-
2	INTERREG V-A Cultuurgeschiedenis Verdigitaal	Toerisme	562.726	1.196.000	-633.274	517.836
3	INTERREG V-A Natuur- en bosbrandpreventie	Toerisme	159.006	250.000	-90.994	51.489
4	Boek Natuur voor Elkaar MSN	Toerisme	-	-	-	-
5	Opbrengsten wandelkaart en wandelboek	Toerisme	1.228	-	1.228	1.988
Totaal baten			728.399	1.446.000	-717.601	571.313
TOTAAL SALDO VAN BATEN EN LASTEN			61.204	58.600	2.604	58.990
Programma resultaat			61.204	58.600	2.604	58.990
Overhead						
SALDO VAN BATEN EN LASTEN	Taakveld	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Afwijking begroting - realisatie	Jaarrekening 2017	
Lasten						
1	Personeelskosten	Toerisme	197.136	186.000	11.136	190.900
2	Huisvestingskosten	Toerisme	7.626	6.500	1.126	8.107
3	Inhuur financiële- en secretariaatsadministratie	Toerisme	6.190	9.000	-2.810	4.440
4	ITC	Toerisme	6.423	5.000	1.423	4.804
5	Bedrijfsmiddelen (kantoor + afschrijving)	Toerisme	1.989	3.000	-1.011	2.582
6	Bedrijfsvoering (accountant, telefoon, verzekeringen)	Toerisme	14.791	19.000	-4.209	13.443
7	Lasten bankrekening	Toerisme	479	300	179	321
8	Afschrijvingen	Toerisme	403	-	403	-
Totaal lasten			235.037	228.800	6.237	224.597
Baten						
1	Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette	Toerisme	27.500	27.500	-	27.500
2	Gemeente Beesel	Toerisme	1.274	1.274	-	1.274
3	Gemeente Echt-Susteren	Toerisme	3.747	3.747	-	3.747
4	Gemeente Leudal	Toerisme	5.257	5.257	-	5.257
5	Gemeente Maasgouw	Toerisme	2.386	2.386	-	2.386
6	Gemeente Roerdalen	Toerisme	2.888	2.888	-	2.888
7	Gemeente Roermond	Toerisme	4.338	4.338	-	4.338
8	Gemeente Venlo	Toerisme	7.610	7.610	-	7.610
9	Subsidie NRW	Toerisme	55.000	55.000	-	55.000
10	Subsidie Provincie Limburg	Toerisme	55.000	55.000	-	55.000
11	Overige inkomsten	Toerisme	2.536	5.000	-2.464	3.711
12	Rente bankrekeningen	Toerisme	15	200	-185	-
Totaal baten			167.551	170.200	-2.649	168.711
Resultaat overhead			-67.486	-58.600	-8.886	-55.886
Eindresultaat			-6.282	-	-6.282	3.104

KSG registeraccountants B.V.
Gewaarmaakt voor identificatiedoeleinden
d.d. 07-02-2019

Het programma 2018 van Openbaar Lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette Roermond is onderverdeeld in een inhoudelijk projectprogramma en overhead, alsmede een gekoppeld taakveld toerisme conform art. 24 lid 3 BBV.

Het opgenomen taakveld toerisme is vanaf 2017 wettelijk voorgeschreven. Als toelichting bij de programmaverantwoording is een overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld opgenomen. Gezien de geringe omvang van de organisatie zijn de jaarlijkse bijdragen en kosten aan 1 taakveld toegerekend. De algemene dekkingsmiddelen bestaan uit een bedrag van € 2.511 aan diverse ontvangsten en inkomsten vertaalwerk (2017: € 3.711).

Volgens artikel 19c en 28c van het BBV zijn de geraamde en werkelijke incidentele baten en lasten per programma over 2018 nihil.

1.4.2 Toelichting op baten en lasten 2018

Voor een toelichting op het verschil tussen begroting en realisatie over 2018 verwijzen we naar de toelichting op de staat van baten en lasten over 2018 in de jaarrekening.

KSG

KSG registeraccountants B.V.
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
d.d. 02-02-2019

2. Bijlagen

2.1 Jaarrekening 2018

KSG registeraccountants B.V.
Gewaardeerd voor identificatiedoeleinden
d.d. 07-02-2019

Jaarrekening 2018
Openbaar Lichaam Duits-Nederlands
Grenspark Maas-Swalm-Nette
Roermond

KSG registeraccountants B.V.
Gewaardeerd voor identificatiedoeleinden
d.d. 07-02-2019

Inhoudsopgave

Algemeen.....	3
Balans per 31 december 2018.....	5
Staat van baten en lasten 2018.....	7
Grondslagen van waardering en resultaatbepaling.....	8
Toelichting op de balans per 31 december 2018.....	9
Toelichting op de staat van baten en lasten over 2018.....	13
Resultaatbestemming 2018.....	18
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant.....	20

KSG registeraccountants B.V.
Gewaardeerd voor identificatiedoeleinden
d.d.

07-02-2019

Openbaar Lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette

Aan het algemeen bestuur van het

Openbaar Lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette

Kapellerpoort 1
6041 HZ Roermond

Roermond, 25 januari 2019

Geacht algemeen bestuur,

Conform de statuten heeft het dagelijks bestuur van het Openbaar Lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette de jaarrekening 2018 opgemaakt. De jaarrekening is gecontroleerd door KSG accountants & belastingadviseurs en is namens het dagelijks bestuur ondertekend.

Bij deze brengen wij u de jaarrekening 2018 uit.

ALGEMEEN

Het Openbaar Lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette is opgericht d.d. 1 juni 2002.

Doelstelling

Het Openbaar Lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette is in 2002 opgericht om de grensoverschrijdende samenwerking in het Grenspark en tussen Nederlandse en Duitse partners te bevorderen. De doelstelling is vooral gericht op de ontwikkeling van natuur en landschap, recreatie en toerisme, milieueducatie en voorlichting in het grensgebied. Het doel is te komen tot een Grenspark met een eigen identiteit die gebaseerd is op de verscheidenheid van natuur en landschap en het karakter van de mensen die hier wonen en werken en voor bezoekers van buiten de regio een belangrijke attractie vormt.

Taken

Het openbaar lichaam heeft de taak de grensoverschrijdende samenwerking van de deelnemers aan het openbaar lichaam te bevorderen, te ondersteunen en te coördineren. Het openbaar lichaam voert binnen deze taak projecten uit. Zij vraagt aan, ontvangt en beheert financiële middelen van derden, waaronder Europese, nationale en regionale. Het Grenspark werkt daarbij nauw samen met de deelnemers en overige partners. Het Grenspark levert een grensoverschrijdende bijdrage aan de regionale ontwikkelingen en de bekendheid van de grensregio vanuit toeristisch-recreatief oogpunt.

KSG registeraccountants B.V.
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
d.d.

07-02-2019

JAARREKENING 2018

KSG registeraccountants B.V.
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
d.d. 07-02-2019

Balans per 31 december 2018**Activa**

	31-12-2018		31-12-2017	
	€	€	€	€
Vaste activa				
Materiële vaste activa		5.875		457
Financiële vaste activa				
Waarborgsommen		735		0
Vlottende activa				
Vorderingen				
Debiteuren	325		786	
Belastingen en premies	759		2.810	
Overige vorderingen	22.746		16.500	
		23.830		20.096
Liquide middelen		228.958		278.240

 259.398

 298.793

 KSG registeraccountants B.V.
 Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
 d.d. 02-02-2019

Passiva

	31-12-2018		31-12-2017	
	€	€	€	€
Exploitatiereserve	8.840		15.122	
Bestemmingsreserve	<u>39.135</u>		<u>39.135</u>	
		49.975		54.257

Kortlopende schulden

Crediteuren	18.176		589	
Belastingen en premies	1.425		10.907	
Overige schulden	<u>191.822</u>		<u>233.040</u>	
		211.423		244.536

259.398

298.793

KSG

KSG registeraccountants B.V.
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
d.d. 07-02-2019

Staat van baten en lasten 2018

	Gerealiseerd 2018 €	Begroting 2018 €	Gerealiseerd 2017 €
Baten			
Bijdrage deelnemers	55.000	55.000	55.000
Subsidies	110.000	110.000	110.000
Projectbijdragen*	728.399	1.446.000	571.313
Diverse ontvangsten	2.551	5.200	3.711
Incidentele baten	0	0	0
Totale baten	<u>895.950</u>	<u>1.616.200</u>	<u>740.024</u>
Lasten			
Projectkosten*	667.195	1.387.400	512.323
Overheadkosten:			
Personeelskosten	197.136	186.000	190.900
Afschrijvingen	403	0	102
Bureau- en administratiekosten	37.498	42.800	33.595
Incidentele lasten	0	0	0
Totale lasten	<u>902.232</u>	<u>1.616.200</u>	<u>736.920</u>
Exploitatieresultaat	<u>(6.282)</u>	<u>0</u>	<u>3.104</u>

* Toelichting Staat van baten en lasten

In verband met de in 2018 opgetreden vertragingen van de uitvoering van de INTERREG V-A projecten zijn de projectbijdragen en de projectkosten aanzienlijk lager dan begroot.

 KSG registeraccountants B.V.
 Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
 d.d. 07-02-2019

GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, conform artikel 63 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

Waarderingsgrondslagen voor de balans

Overige activa en passiva

De overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Grondslagen voor de resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald door het verschil tussen de aan het verslagjaar toe te rekenen ontvangen bijdragen, subsidies en overige baten en de reguliere en projectkosten welke aan het verslagjaar kunnen worden toegerekend.

Afschrijvingen

De afschrijvingen op de immateriële en materiële vaste activa worden berekend door middel van vaste percentages van de verkrijgingsprijzen op basis van de verwachte economische levensduur.

KSG registeraccountants B.V.
Gewaardeerd voor identificatiedoeleinden
d.d. 07-02-2019

Toelichting op de balans per 31 december 2018

Vaste activa	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Materiële vaste activa		
Inventaris	<u>5.875</u>	<u>457</u>
	<u>Inventaris</u>	
Boekwaarde per 1 januari		
Aanschaffingswaarde	559	
Cumulatieve afschrijving	<u>(102)</u>	
	----- 457	
Mutaties		
Investeringsen	5.821	
Afschrijvingen	<u>(403)</u>	
	----- 5.418	
Boekwaarde per 31 december		
Aanschaffingswaarde	6.380	
Cumulatieve afschrijving	<u>(505)</u>	
	----- 5.875	
Afschrijvingspercentage bedraagt 20%.		
Financiële vaste activa		
Overige vorderingen	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Waarborgsom huur pand	<u>735</u>	<u>0</u>
Vlottende activa		
	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Debiteuren		
Handelsdebiteuren	<u>325</u>	<u>786</u>

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Belastingen en premies		
Overige premies	<u>759</u>	<u>2.810</u>
	<u>759</u>	<u>2.810</u>
Overige vorderingen		
Provincie Limburg, nog te ontvangen bijdrage vanaf 2015	22.000	16.500
Vooruitbetaalde huur	<u>746</u>	<u>0</u>
	<u>22.746</u>	<u>16.500</u>
Liquide middelen		
Kas	891	891
ING bank	36.783	56.054
Sparkasse	191.220	221.246
ING Bank spaarrekening	<u>64</u>	<u>49</u>
	<u>228.958</u>	<u>278.240</u>

KSG registeraccountants B.V.
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
d.d.

07-02-2019

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Exploitatie reserve		
Stand per 1 januari	15.122	0
Exploitatieresultaat boekjaar	(6.282)	3.104
Exploitatie reserve tot en met 2015	<u>0</u>	<u>12.018</u>
	<u>8.840</u>	<u>15.122</u>
Bestemmingsreserves		
Deze reserves zijn gevormd, conform bestuursbesluit, ten behoeve van het realiseren van de projecten en toekomstige verplichtingen uit hoofde van de herdruk van wandelboeken en -kaarten.		
<u>Bestemmingsreserve algemene projecten</u>		
Stand per 1 januari	36.135	36.135
Bestemming resultaat boekjaar	<u>0</u>	<u>0</u>
Stand per 31 december	<u>36.135</u>	<u>36.135</u>
<u>Bestemmingsreserve herdruk wandelboeken en -kaarten</u>		
Stand per 1 januari	3.000	3.000
Bestemming resultaat boekjaar	<u>0</u>	<u>0</u>
Stand per 31 december	<u>3.000</u>	<u>3.000</u>
Kortlopende schulden		
Crediteuren		
Handelscrediteuren	<u>18.176</u>	<u>589</u>
Belastingen en premies		
Loonheffing	0	10.018
Omzetbelasting	<u>1.425</u>	<u>889</u>
	<u>1.425</u>	<u>10.907</u>

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Overige schulden		
Reservering INTERREG V A Cultuurgeschiedenis Verdigitaald	111.324	161.199
Reservering INTERREG V A Natuur- en bosbrandpreventie	80.498	71.841
	<u>191.822</u>	<u>233.040</u>

* Toelichting overige schulden

De reserveringen voor beide INTERREG projecten betreffen eigen middelen van de projectpartners ter cofinanciering van het project. Met de uitbetaling van gerealiseerde maatregelen worden de eigen middelen overeenkomstig gereduceerd.

KSG registeraccountants B.V.
 Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
 d.d.

07-02-2019

Toelichting op de staat van baten en lasten over 2018

	Gerealiseerd	Begroting	Gerealiseerd
	2018	2018	2017
Baten	€	€	€
Bijdrage deelnemers	55.000	55.000	55.000
Subsidies	110.000	110.000	110.000
Projectbijdragen	728.399	873.000	571.313
Diverse ontvangsten	2.551	3.300	3.711
	<u>895.950</u>	<u>1.041.300</u>	<u>740.024</u>
<u>Bijdrage deelnemers</u>			
Bijdrage Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette	27.500	27.500	27.500
Bijdrage Gemeente Beesel	1.274	1.274	1.274
Bijdrage Gemeente Echt-Susteren	3.747	3.747	3.747
Bijdrage Gemeente Leudal	5.257	5.257	5.257
Bijdrage Gemeente Maasgouw	2.386	2.386	2.386
Bijdrage Gemeente Roerdalen	2.888	2.888	2.888
Bijdrage Gemeente Roermond	4.338	4.338	4.338
Bijdrage Gemeente Venlo	7.610	7.610	7.610
	<u>55.000</u>	<u>55.000</u>	<u>55.000</u>
<u>Subsidies</u>			
Subsidie Provincie Limburg	55.000	55.000	55.000
Subsidie MULNV Land Nordrhein-Westfalen	55.000	55.000	55.000
	<u>110.000</u>	<u>110.000</u>	<u>110.000</u>

 KSG registeraccountants B.V.
 Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
 d.d. 07-02-2019

	Gerealiseerd 2018 €	Begroting 2018 €	Gerealiseerd 2017 €
<u>Projectbijdragen</u>			
INTERREG V A Cultuurgeschiedenis Verdigitaald*	562.726	1.196.000	517.836
INTERREG V A Natuur- en bosbrandpreventie*	159.006	250.000	51.489
Opbrengst wandelkaart en wandelboek	1.228	0	1.988
Bijdragen Water. Wandel. Wereld**	5.439	0	0
	<u>728.399</u>	<u>1.446.000</u>	<u>571.313</u>
<u>Diverse ontvangsten</u>			
Rente en kosten bankrekeningen	15	200	0
Inkomsten vertalingen	2.536	0	3.463
Diverse ontvangsten	0	5.000	248
	<u>2.551</u>	<u>5.200</u>	<u>3.711</u>
<u>Projectkosten</u>			
INTERREG V A Cultuurgeschiedenis verdigitaald *	512.726	1.146.000	453.024
INTERREG V A project natuur- en bosbrandpreventie*	134.006	225.000	51.489
Kosten Water. Wandel. Wereld**	9.088	5.400	0
Eindafrekening MJP Nationaalpark de Meinweg	2.102	0	0
Boek Natuur voor Elkaar	8.264	8.000	7.149
Aankoop wandelkaart en wandelboeken	1.009	3.000	661
	<u>667.195</u>	<u>1.387.400</u>	<u>512.323</u>

* Toelichting projectbijdragen en -kosten INTERREG V-A Cultuurgeschiedenis Verdigitaald en Natuur- en Bosbrandpreventie

In verband met de in 2018 opgetreden vertragingen van de uitvoering van de INTERREG V-A projecten zijn de projectbijdragen en de projectkosten aanzienlijk lager dan begroot

** Toelichting bijdragen en kosten Water. Wandel. Wereld

Hogere kosten door herdruk 9.000 folders premium waterwandelroutes. De kosten voor de hercertificering van de premiumwandelroutes zijn in 2018 door de betreffende gemeenten vergoed.

KSG registeraccountants B.V.
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
d.d. 07-02-2019

	Gerealiseerd 2018 €	Begroting 2018 €	Gerealiseerd 2017 €
Personeelskosten*			
Salarissen	144.962	0	140.631
Sociale premies	42.305	0	40.069
Overige personeelskosten	9.869	0	10.200
Personeelskosten	0	186.000	0
	197.136	186.000	190.900

* Toelichting personeelskosten

De gerealiseerde personeelskosten zijn hoger dan gepland ivm de loonsverhogingen 2018 van 1,5 % conform cao.

Personeelsleden

Het gemiddeld aantal werknemers gedurende het boekjaar bedraagt: 2 (2017: 2).

Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen (WNT)

Op grond van de WNT dient melding te worden gemaakt van de bezoldigingsgegevens van de secretaris, de heer L.A.F. Reyrink, alsmede van de overige functionarissen die boven het maximaal bezoldigingsniveau uitkomen.

De totale bezoldiging van de secretaris (met een voltijd dienstverband voor onbepaalde tijd) over 2018 bedraagt € 96.562 (2017: € 97.166). Hiermee wordt ruim binnen het maximaal bezoldigingsniveau in het kader van de WNT gebleven.

De leden van het algemeen bestuur zijn onbezoldigd.

Er zijn overigens ook geen andere functionarissen die boven het maximale bezoldigingsniveau in het kader van de WNT uitkomen.

Het Algemeen Bestuur van Openbaar Lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette wordt per 31 december 2018 gevormd door:

Naam	Functie bij deelnemer	Functie Openbaar Lichaam Grenspark MSN	Bezoldiging
Dhr. A. Budde	Bestuurslid Naturpark Schwalm-Nette	Voorzitter AB / DB	0
Mw. E. Cuijpers	Wethouder gemeente Roerdalen	Bestuurslid	0
Dhr. F.-J. Draack	Bestuurslid Naturpark Schwalm-Nette	Bestuurslid	0
Dhr. R. Evers	Wethouder gemeente Roermond	Bestuurslid	0
Dhr. T. Fegers	Bestuurslid Naturpark Schwalm-Nette	Bestuurslid	0
Mw. D. Heesakkers	Wethouder gemeente Beesel	Bestuurslid	0
Dhr. J. Laliu	Wethouder gemeente Maasgouw	Bestuurslid	0
Dhr. R. Lind	Bestuurslid Naturpark Schwalm-Nette	Bestuurslid	0
Mw. M. Lipp	Bestuurslid Naturpark Schwalm-Nette	Bestuurslid	0
Mw. M. Pollux-Linssen	Wethouder gemeente Venlo	Bestuurslid	0
Dhr. P. Ruijten	Wethouder gemeente Echt-Susteren	Bestuurslid	0
Dhr. dr. F. Schmitz	Bestuurslid Naturpark Schwalm-Nette	Bestuurslid	0
Mw. A. Terporten	Bestuurslid Naturpark Schwalm-Nette	Bestuurslid	0
Dhr. A. Walraven	Wethouder gemeente Leudal	Plv. voorzitter AB / DB	0

	Gerealiseerd <u>2018</u> €	Begroting <u>2018</u> €	Gerealiseerd <u>2017</u> €
Afschrijvingen			
Inventaris	<u>403</u>	<u>0</u>	<u>102</u>
Bureau- en administratiekosten			
Huur kantoor en facilitering kantoor	7.626	6.500	8.107
Inhuur financiële- en secretariaatsadministratie	6.190	9.000	4.440
Beheer internetsite en interactief gegevensbestand	6.423	5.000	4.804
Rente en kosten bankrekeningen	479	300	321
Kosten kantoor, technische kantoormiddelen en benodigdheden	1.989	3.000	1.744
Kosten controle accountant	11.052	19.000	10.509
Contributies	811	0	736
Vertalingen, telefoon, representatie, verzekeringen	2.928	0	2.934
	<u>37.498</u>	<u>42.800</u>	<u>33.595</u>

 KSG registeraccountants B.V.
 Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
 d.d.

07-02-2019

Ondertekening jaarrekening

Vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur van 28 juni 2019

Openbaar Lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette

Dhr. A. Budde
voorzitter

Dhr. drs. L.A.F. Reyriink
secretaris

KSG registeraccountants B.V.
Gewaarsmerkt voor identificatiedoeleinden
d.d. 07-02-2019

Resultaatbestemming 2018

	€
Gerealiseerd totaal van saldo van baten en lasten	(6.282)
Werkelijke toevoegingen (+) en onttrekkingen (-/-) aan de exploitatiereserves	
<i>Exploitatie reserve</i>	
Onttrekking aan de exploitatie reserve	6.282
Gerealiseerd resultaat na bestemming	<u>0</u>

KSG registeraccountants B.V.
Gewaardeerd voor identificatiedoeleinden
d.d. 07-02-2019

OVERIGE GEGEVENS

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan het Algemeen Bestuur van
Openbaar Lichaam Duits-Nederlands
Grenspark Maas-Swalm-Nette
Kapellerpoort 1
6041 HZ ROERMOND

KSG Registeraccountants B.V.
Stationstraat 4
5953 GX Reuver
Postbus 4785
5953 ZK Reuver
Tel. +31(0)77-4740000
KvK 12063939
www.ksg.nl

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het Algemeen Bestuur van Openbaar Lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Openbaar Lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette te Roermond gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van de activa en passiva van Openbaar Lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette per 31 december 2018 en van de baten en lasten over 2018 in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten en Beleidsregels toepassing Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2018;
2. het overzicht van baten en lasten over 2018; en
3. de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de belangrijke grondslagen voor financiële verslaggeving, de Sisa-bijlage en andere toelichtingen.

Basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit begroting en verantwoording provincies

en gemeenten, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en de Beleidsregels toepassing WNT, inclusief het Controleprotocol WNT vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Openbaar Lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening voor fouten en onzekerheden gebaseerd op respectievelijk 1% van de lasten (incl. mutaties reserves en voorzieningen) en 3% van de lasten. Dit geldt zowel voor getrouwheid als rechtmatigheid. De materialiteit voor fouten betreft derhalve €9.000 en voor onzekerheden €27.000. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met het Algemeen Bestuur overeengekomen dat wij aan hun tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de grens van €450 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met het Algemeen Bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

Juistheid baten en lasten

Openbaar Lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette is opgericht als Gemeenschappelijke Regeling heeft als doel het bevorderen van het recreatief gebruik

van de natuur –en leefgebieden in het Grenspark Maas-Swalm-Nette. Hiervoor ontvangt het Openbaar Lichaam bijdragen van de deelnemende gemeenten. Gezien de doelstelling van het Openbaar Lichaam hebben we ons met name gericht op de controle op de juiste baten en lasten. Dit heeft geleid tot een volledig gegevensgerichte controleaanpak waarbij integraal alle baten en lasten met onderliggende beschikkingen c.q. kostenfacturen en bankafschriften zijn afgestemd.

Bestemmingsreserves

In 2016 heeft het bestuur de bestemmingsreserves projecten en herdruk wandelboeken en -kaarten van respectievelijk €36.135 en €3.000 geaccordeerd. Ultimo boekjaar bedraagt het totaal van de bestemmingsreserves 15% van het balanstotaal. Gedurende de jaarrekeningcontrole hebben we vastgesteld dat de bestemmingsreserves volgens het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten en Gemeentewet juist gewaardeerd zijn.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit de volgende onderdelen:

- het bestuursverslag;
- paragrafen conform art. 26 het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV);
- programmaverantwoording 2018.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in artikel 213, lid 3, onder d, Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

C. Verklaring betreffende overige door wet-of regelgeving gestelde vereisten

Benoeming

Wij zijn door het Algemeen Bestuur op 21 juli 2010 benoemd als accountant van Openbaar Lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette vanaf de controle van het boekjaar 2010 en zijn sinds die datum tot op heden de externe accountant.

D. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur voor de jaarrekening

Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten en Beleidsregels toepassing Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

Tevens is het Dagelijks Bestuur verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten, balansmutaties en aspecten. Dit houdt in dat deze bedragen en aspecten in overeenstemming dienen te zijn met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder gemeentelijke verordeningen. Het Dagelijks Bestuur is daarnaast verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van de WNT -eisen van financiële rechtmatigheid mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het Dagelijks Bestuur afwegen of de gemeente in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het Dagelijks Bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling en inzicht verstrekken in het weerstandsvermogen en risicobeheersing van het Openbaar Lichaam. Daarnaast dient het Openbaar Lichaam op basis van de Gemeentewet een begroting bij de provincie Limburg voor 15 november van het boekjaar in te leveren. De provincie Limburg heeft de taak om te controleren of de begroting in financieel evenwicht is en voldoende toezicht op de financiële positie van het Openbaar Lichaam uit te oefenen.

Het Algemeen Bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van het Openbaar Lichaam.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle, als bedoeld in artikel 213, tweede lid, van de Gemeentewet. Dit vereist dat we onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle fouten en fraude ontdekken. Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften, de onafhankelijkheidseisen en de Beleidsregels toepassing WNT, inclusief het Controleprotocol WNT.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle van de getrouwheid van de jaarrekening en financiële rechtmatigheid van WNT – eisen, gericht op het selecteren van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit.
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte WNT –eisen van financiële rechtmatigheid en de redelijkheid van schattingen door het het Dagelijks Bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, vastgelegd in het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado). Wij houden ook rekening met de gestelde toleranties zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT.
- het vaststellen dat de door het het Dagelijks Bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling en het inzicht in het weerstandsvermogen en risicobeheersing aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of het Openbaar Lichaam haar uitvoeringstaken kan voortzetten zonder door het Rijk onder financiële curatele gesteld te worden. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat het Openbaar Lichaam onder curatele van de Provincie komt te staan.
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen volgens de inrichtingseisen van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten.
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw en rechtmatig beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het Algemeen Bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing. Wij bevestigen aan het Algemeen Bestuur dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met het Algemeen Bestuur over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het Algemeen Bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Reuver, 7 februari 2019

KSG Registeraccountants B.V.

drs. P.J.D. Bosch RA

BIJLAGE 3

Conceptbegroting 2020 Openbaar Lichaam D-NL Grenspark Maas-Swalm-Nette

Inhoudsopgave

1	Uitgangspunten opstelling begroting 2020	3
2	Programmabegroting 2020	3
3.	Paragrafen	5
3.1	Paragraaf Financiële structuur	5
3.2	Paragraaf Weerstandsvermogen en risicomanagement.....	6
3.3	Paragraaf Financiering.....	7
3.4	Paragraaf Bedrijfsvoering.....	8
3.5	Paragraaf verbonden partijen	8
4.	Begroting 2020 en meerjarenraming 2021-2023.....	9
4.1	Begroting	9
4.2	Toelichting op baten en lasten 2020.....	11
5	Bilansprognose	12
	Bijlage 1: werkzaamheden 2020	13

1 Uitgangspunten opstelling begroting 2020

Voor u ligt de conceptbegroting 2020 van het Openbaar Lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette (Grenspark MSN).

De begroting 2020 is opgesteld in overeenstemming met de vigerende regels van de BBV (Besluit Begroting en Verantwoording voor gemeenten en provincies).

De conceptbegroting is op 22 maart door het dagelijks bestuur vastgesteld en wordt bij deze voor eventueel commentaar/zienswijze aan de deelnemers toegezonden. Het dagelijks bestuur is voornemens de begroting 2020 op 28 juni 2019 ter vaststelling aan het algemeen bestuur aan te bieden.

Met het besluit van de begroting van 2019 door het Algemeen Bestuur op 29 juni 2018 is, gehoord de deelnemers van het openbaar lichaam, ook de kadernota 2019-2022 van Grenspark MSN vastgesteld. Daarmee zijn ook belangrijkste uitgangspunten voor het financiële beleid voor 2020 vastgelegd.

2 Programmabegroting 2020

Grenspark MSN heeft door de specifieke gemeentelijke taak als verlengd lokaal bestuur één programma “Grensoverschrijdende samenwerking natuur en landschap, recreatie en toerisme en milieueducatie en voorlichting”. Het programma ondersteunt de doelstelling van de gemeenschappelijke regeling: behartiging van de gezamenlijke belangen in grensoverschrijdende samenwerking, waarbij de meerwaarde van de samenwerking gericht is op het behoud en de ontwikkeling van het natuurlijk landschap, de schoonheid, de wezenskenmerken en de verzorging en de ordening daarvan, met inachtneming van de economische, culturele en sociale aard. Alle werkzaamheden binnen dit programma vallen onder het taakveld: landschap, toerisme, marketing.

Het Grenspark MSN heeft de taak de grensoverschrijdende samenwerking van de deelnemers te bevorderen, te ondersteunen en te coördineren op de voornoemde gebieden. Het Grenspark MSN voert binnen deze taak daartoe vooral projecten uit. Het Grenspark MSN vraagt aan, ontvangt en beheert financiële middelen van derden, waaronder Europese, nationale en regionale subsidies. Het verleent financiële middelen aan derden. Het verzorgt binnen deze taak doelmatige public relations. Het adviseert de deelnemers aan deze gemeenschappelijke regeling, overheden en instellingen bij grensoverschrijdende aangelegenheden.

De bedrijfsvoering is onder de paragraaf overhead opgenomen.

Doelstellingen

Het beoogde **maatschappelijke effect** is:

- Verhogen van de kwaliteit van de grensoverschrijdende samenwerking.
- Het leveren van kwalitatief hoge adviezen. Efficiënt en professioneel, dus deskundig, relevant en binnen gestelde termijnen.
- Verhoging van de kwaliteit van natuur en landschap en van de recreatieve en toeristische infrastructuur.
- Vergroten grensoverschrijdend maatschappelijk draagvlak voor ruimtelijk kwaliteitsbehoud.
- Verhoging van de kennis en recreatief en toeristische gebruik van de andere kant van de grens.

De **doelgroep** is:

- Gemeentebesturen Nederlandse deelnemers, algemeen bestuur Duitse deelnemer Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette en overige bestuurders.
- Alle burgers als (potentiële) gebruiker van de openbare ruimte en aanbieders van evenementen als excursies, wandel en fietstochten en aanverwante evenementen op het gebied van natuur en landschap, cultuurgeschiedenis en milieueducatie.

- Medewerkers van de deelnemers.
- Stakeholders van het Grenspark MSN met name op het gebied van behoud en ontwikkeling van natuur en landschap, recreatie en toerisme en de milieueducatie.

Het **beleid** van Grenspark MSN is vastgelegd in:

- De Gemeenschappelijke Regeling Grenspark MSN in werking getreden op 1 juli 2016. Deze is gebaseerd op de eerdere regeling van juni 2002. In de regeling is een rechtspersoonlijkheid bezittend openbaar lichaam ingesteld, gevestigd te Roermond. Het ambtsgebied wordt gevormd door het grondgebied van de Nederlandse deelnemende gemeenten en het ambtsgebied van het Zweckverband Naturpark-Schwalm-Nette als Duitse deelnemer.
- De kadernota 2019-2022 zoals op 29 juni 2018 door het algemeen bestuur besloten.

Grenspark MSN werkt in alle opzichten klantgericht (bestuurders, burgers en medewerkers van de deelnemers, de provincie Limburg, de deelstaat Noordrijn-Westfalen en de stakeholders). Grenspark MSN moet als Gemeenschappelijke Regeling in staat zijn om als zelfstandige organisatie deze rol te vervullen. Daartoe behoort een goed geëquipeerde organisatie qua personeel en qua huisvesting.

De verantwoording over het gevoerde financiële beleid en de uitgevoerde werkzaamheden vindt plaats door middel van het verslag van werkzaamheden en het jaarverslag, die ieder jaar in het vroege voorjaar aan de raden van de deelnemende gemeenten en het Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette wordt gezonden en die daarna in de voorjaarsvergadering van het Algemeen Bestuur van het Grenspark MSN worden vastgesteld.

Prioriteiten in het programma en het taakveld zijn:

- Organiseren grensoverschrijdende projecten
- Advisering bestuurders en medewerkers van deelnemers, burgers en stakeholders
- Voorlichting, public relations en faciliteren samenwerking

Onderstaande tabel geeft de kwalitatieve doelen voor elke prioriteit weer.

Prioriteit	Kwalitatieve doelstelling	Kwantitatieve doelstelling
Projecten	Aanvragen subsidies en financiering en uitvoering van grensoverschrijdende projecten.	Gemiddeld een projectaanvraag en projectrealisatie per jaar.
Advisering	Het Grenspark MSN geeft gevraagd en ongevraagd adviezen en informatie over relevante thema's en over de Nederlands-Duitse samenwerking meer algemeen.	Binnen de projecten vindt jaarlijkse advisering van bestuurders in project begeleidende stuurgroepen plaats. Verder vindt projectgebonden gemiddeld elk kwartaal advisering van medewerkers van deelnemers en stakeholders plaats in werkgroepen. Voor het overige wordt wekelijks (en binnen projecten dagelijks aan projectpartners) gevraagd en ongevraagd onbezoldigd advies over grensoverschrijdende aangelegenheden gegeven aan bestuurders, burgers en medewerkers deelnemers en stakeholders.
Voorlichting, pr en facilitering	Het Grenspark MSN verzorgt een adequate voorlichting en pr binnen de projecten en	In samenwerking met de deelnemers, stakeholders en burgers wordt jaarlijks een programma van evenementen (ca. 600) opgesteld en door het Grenspark MSN tweetalig op de website openbaar gemaakt.

	borgt de daaruit voortvloeiende PR.	<p>Het Grenspark MSN onderhoudt een website met algemene en projectinformatie die regelmatig wordt geactualiseerd en maakt gebruik van social media met wekelijkse postings van actualiteiten. Het aantal bezoeken aan de website is een goede indicator voor de voorlichting en communicatie</p> <p>Bij de uitvoering van de projecten worden bij de start en het afsluiten van projecten regelmatige bijeenkomsten georganiseerd (gemiddeld een per jaar) voor o.a. subsidiegevers, bestuurders, projectpartners en pers.</p>
--	-------------------------------------	---

Activiteiten om de doelstellingen te bereiken.

- In samenwerking met deelnemers en partners: opstellen projectaanvragen, financiering en cofinanciering van projecten, coördinatie en uitvoering grensoverschrijdende projecten.
- Voorlichtingsbijeenkomsten en workshops in verband met de uitvoering en realisatie van projecten.
- Opstellen jaarverslagen en begrotingen.
- Onderhouden tweetalige websites en permanente actualisering
- Promotie van gerealiseerde PR instrumenten
- Voorlichting via social media en actuele postings en persbijeenkomsten.
- In samenwerking met deelnemers en stakeholders jaarlijks aanbod aan tweetalige evenementenkalender voor natuur- en landschapsbelevissen, cultuurgeschiedenis en milieueducatieve activiteiten.
- Coördinatie beheer en onderhoud en promotie van de premiumwandelproutes Water.Wandel.Wereld in samenwerking met Duitse deelnemer en Routebureau Noord en Midden Limburg. Beheer en onderhoud van de betreffende website en beschikbaar stellen en actualiseren routekaartjes.
- Faciliteren van natuur- en landschapsgidsen en routescouts.

Het werkplan in bijlage 1 geeft de prioritaire werkzaamheden voor het jaar 2020 in overzichtsvorm weer.

3. Paragrafen

3.1 Paragraaf Financiële structuur

De huidige financiële structuur van het Grenspark MSN is gebaseerd op subsidies van de provincie Limburg (25%), de deelstaat Noordrijn-Westfalen (25%), de bijdrage van de gezamenlijke deelnemers (25%) en uit vergoedingen voor de personeelsinzet in grensoverschrijdende en andere projecten (25%). De subsidie van de provincie Limburg en de deelstaat Noordrijn-Westfalen zijn gebaseerd op subsidiebeschikkingen voor 2019-2022, die in 2018 zijn afgegeven.

De bijdrage van de deelnemers wordt conform de Gemeenschappelijke Regeling voor de helft betaald door de Duitse deelnemer en voor de helft door de Nederlandse deelnemende gemeenten. De afzonderlijke bijdragen van de Nederlandse deelnemers worden voor de helft berekend op basis van de oppervlakte en voor de helft op basis van het aantal inwoners van de deelnemende gemeentes. De betreffende bijdragen zijn voor de periode 2019-2022 door het algemeen bestuur op 1 december 2017 besloten onder voorwaarde dat de subsidies door de provincie Limburg en de deelstaat NRW worden voortgezet. Aan deze voorwaarde wordt met de ontvangen subsidiebeschikkingen voldaan.

3.2 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicomanagement

Weerstandsvermogen

Uitgangspunt voor het opnemen van voorzieningen en reserves:

Bij een overtollig saldo aan het einde van de subsidieperiode wordt de subsidie aan het Grenspark MSN naar rato gekort. Daarom kan een positieve exploitatiereserve aan het einde van de subsidieperiode niet persé aan de algemene reserve of de bestemmingsreserve worden toegevoegd.

Het Algemeen Bestuur heeft op 12 mei 2017 besloten een maximumplafond van € 50.000,- in de exploitatiereserve te storten. Om risico's in toekomstige jaren te beperken heeft het Algemeen Bestuur op 12 mei 217 besloten om een maximumplafond van € 40.000 als het totaal aan bestemmingsreserves in te stellen.

Op balansdatum is er geen sprake van voorzieningen en/of concrete verplichtingen die betrouwbaar over een langere periode dan 1 jaar zijn te bepalen en tot een uitstroom aan middelen zullen leiden.

Grenspark MSN levert een beperkt aantal producten en dienstverleningen. Dat maakt de bedrijfsvoering per definitie kwetsbaar. Een substantieel deel van de financiering van het Grenspark MSN hangt af van de subsidiëring door de provincie Limburg en de deelstaat NRW. Deze zijn tot en met 2022 geborgd. Een verder risico is de afhankelijkheid van de realisatie van grensoverschrijdende projecten vooral binnen de door de EU gesubsidieerde INTERREG A programma's Nederland-Duitsland. Het huidige INTERREG V-A programma Nederland-Deutschland als onderdeel van de Europese structuurfondsen loopt van 2014-2020. Met name in de overgangperiodes van oude naar nieuwe programma's is realisatie van grensoverschrijdende projecten daardoor mogelijk beperkt.

Het succes en de mogelijkheden voor de subsidiëring van grensoverschrijdende projecten wordt beïnvloed door:

- Stand van de economie.
- Overeenkomsten van de doelstellingen van het Grenspark met doelstellingen van de Europese, nationale en provinciale subsidieprogramma's.
- De mogelijkheden van eventuele projectpartners al of niet eigen middelen bij te kunnen dragen aan grensoverschrijdende projecten.

Risicomanagement

In geval van uittreding zijn uittredende deelnemers tegenover het openbaar lichaam aansprakelijk voor de tot dan toe ontstane verplichtingen naar rato van de bijdrage van de deelnemers. De aansprakelijkheid van uitgetreden leden voor lange termijn schulden uit ontstane verplichtingen van het openbaar lichaam, is beperkt tot de concrete bedragen, die tot het tijdstip van de feitelijke uittreding naar rato zijn ontstaan. Conform de regeling kan uittreding slechts geschieden met inachtneming van een opzegtermijn van drie jaar en dient altijd per 31 december te geschieden.

Verplichte kengetallen

In het streven naar meer transparantie, verbetering van het inzicht in de financiële positie voor de deelnemers van het Grenspark MSN worden zowel in de begroting als jaarrekening de relevante financiële kengetallen opgenomen. Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans. De kengetallen zijn het uitgangspunt voor de beoordeling van de financiële positie van het Grenspark MSN. De kengetallen voor de netto schuldquota, gecorrigeerd voor leningen, voor de grondexploitatie en voor de belastingcapaciteit zijn niet aan de orde en daarom niet opgenomen.

De kengetallen maken inzichtelijk(er) over hoeveel (financiële) ruimte het Grenspark MSN beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of op te vangen. Kengetallen geven inzicht in de

financiële weerbaar- en wendbaarheid. Ze vormen een basis voor de beoordeling, hoe solide de begroting is en in hoeverre financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen.

In deze paragraaf wordt ingegaan op de analyse en individuele beoordeling van de financiële kengetallen. In onderstaande tabel is een samenvatting opgenomen van de relevante financiële kengetallen.

Financiële kengetallen	Streef- waarde	Jaarrekening 2018	Jaar- rekening 2017	Begroting 2019	Begroting 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Netto schuldquote	<=0%	-4,6%	-7,3%	-4,1%	-9,0%	-15,9%	-16,2%	-16,1%
Solvabiliteitsratio	>=20%	18,5%	18,2%	27,8%	27,8%	27,9%	27,9%	27,9%
Structurele exploitatieruimte	>=0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

- (1) Een negatieve netto schuldquote betekent een overschot.
- (2) Hoe hoger het percentage hoe beter Grenspark MSN is toegerust om verplichtingen na te komen. Bij een solvabiliteitsratio van lager dan 20% bevindt Grenspark MSN zich op glad ijs.
- (3) Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij de structurele baten en lasten in evenwicht zijn. Bij een ratio van 0 % zijn de structurele baten gelijk aan de structurele lasten. Bij een negatieve ratio is Grenspark MSN structureel niet in evenwicht. Als de ratio positief is dan zijn de structurele baten toereikend om de structurele lasten (waaronder rente en aflossing van leningen) te dekken.

3.3 Paragraaf Financiering

Treasury is het sturen en beheersen van, het verantwoord van en toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. Het belangrijkste uitgangspunt van de treasuryfunctie is het beheersen van risico's. Het aangaan en verstrekking van geldleningen is alleen toegestaan voor de uitoefening van de publieke taak. Daarnaast moeten uitzettingen een prudent karakter hebben en mogen niet gericht zijn op het genereren van inkomen door het lopen van overmatige risico's.

Het totaal van de reserves en voorzieningen zorgt voor een financieringsoverschot. Dat wordt slechts ten deel gebruikt als intern financieringsmiddel. De interne financiering is nodig omdat de deelnemende gemeenten er gemiddeld 4 weken over doen om de facturen te betalen en omdat facturering van projecten veelal dient te geschieden op basis van voorfinanciering. Het restant van het financieringsoverschot wordt uitgezet bij de huisbank (huidige kredietstatus S&P: long term A).

Renterisiconorm

Doel van deze norm is het beperken van de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente op de rentelasten van de organisatie. Dat wordt bereikt door een limiet te stellen aan dat deel van de vaste schuld waarover het rentepercentage in een bepaald jaar moet worden aangepast aan de geldende markttarieven. De norm stelt dat per jaar maximaal 20 % van de vaste schuld in aanmerking mag komen voor herfinanciering of renteherziening, zij het dat een minimum geldt van € 2,5 miljoen. Over dat minimumbedrag mag dus altijd risico worden gelopen. Omdat Grenspark MSN geen langlopende leningen heeft is duidelijk dat het minimum niet wordt overschreden en dus wordt voldaan aan de norm.

Kasgeldlimiet

Doel van de limiet is de vlottende schuld te beperken. Het wordt berekend door een percentage te nemen van de omvang van de begroting per 1 januari. Het percentage is gesteld op 8,2 %. Concreet betekent het voor Grenspark MSN, dat wanneer de vlottende schuld een stand van € 85.387 overschrijdt er geconsolideerd moet worden (d.w.z. financieringsmiddelen omzetten van korte naar lange termijn). Er geldt echter een minimumbedrag van € 300.000. Grenspark MSN voldoet aan de norm omdat er een financieringsoverschot is.

3.4 Paragraaf Bedrijfsvoering

Algemeen

Grenspark MSN is te typeren als een slagvaardige organisatie met een hoge deskundigheid, ervaring en kwaliteit van dienstverlening. De deelnemers, projectpartners, subsidiegevers en klanten van Grenspark MSN zijn over het algemeen tevreden over de dienstverlening door de combinatie van de grensoverschrijdende kennis, snelle advisering en het grensoverschrijdend faciliteren.

Het Grenspark MSN heeft een formatie van 2 fte, verdeeld over twee personen. De medewerkers van het secretariaat voeren het werkproces uit. Zij hebben een Nederlandse resp. Duitse universitaire opleiding. Van de formatie van twee personen is er een van het vrouwelijke en een van het mannelijke geslacht (50-50%).

Boekhouding en secretariaatsvoering worden op basis van een gesloten overeenkomst uitgevoerd door een medewerkster van de Stichting Ons WCL en op uurbasis afgerekend.

In verband met de mogelijke afname van werkzaamheden als gevolg van stoppen subsidieringen en/of de uittreding van een gemeente, wordt de omvang van de formatie beperkt gehouden. Eventuele toename van werkzaamheden door succesvolle acquisitie van projecten worden opgevangen door inhuur van externe adviseurs en/of de tijdelijke en beperkte uitbreiding van de formatie. Vooralsnog wordt in de begroting 2020 geen rekening gehouden met boventallige medewerkers /of tijdelijke uitbreiding van de formatie.

De loonadministratie, het opstellen van de jaarrekening en de controle van de jaarrekening wordt in opdracht van het Grenspark MSN door externe adviseurs uitgevoerd.

Conform besluit van het algemeen bestuur volgen de arbeidsvoorwaarden en CAO van het Grenspark MSN de Regeling Arbeidsvoorwaarden Gemeente Roermond (RAGR).

Functioneren

Er wordt gemiddeld tweewekelijks werkoverleg gevoerd met de medewerkers.

Ieder twee jaar vindt een combinatie van een functionering- en beoordelingsgesprek plaats, daarbij wordt tevens de opleidingsbehoefte besproken.

Automatisering

Op het kantoor worden de gebruikelijke Officeapplicaties gebruikt. De computers worden gemiddeld elke vier jaar vervangen. Voor het beheer van de internetsite en de opgenomen databestanden is een beheerscontract met een externe adviseur gesloten.

Huisvesting

Het Grenspark MSN is huurder van een bedrijfsruimte in het bedrijfsverzamelgebouw Kapellerpoort 1 in Roermond. Gebaseerd op een overeenkomst met de Stichting Ons WCL worden een server en kopieerapparaat gemeenschappelijk gebruikt en de lopende kosten op basis van gebruik gedeeld.

3.5 Paragraaf verbonden partijen

Grenspark MSN is als gemeenschappelijke regeling een verbonden partij voor de 7 deelnemende Nederlandse gemeenten in Limburg en het Duitse Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette. Grenspark MSN heeft geen samenwerkingsverbanden met derde partijen met een verantwoordelijkheid of beslissingsbevoegdheid in een bestuur. Wel is Grenspark MSN lid van de EUROPARC federatie, de Europese koepelorganisatie van natuur- en nationale parken in Europa, waarvoor contributie verschuldigd is. Aan de jaarvergaderingen van de organisatie wordt regelmatig deelgenomen. Grenspark MSN is onbezoldigd lid van het overlegorgaan en de werkgroepen van het NP De Meinweg.

4. Begroting 2020 en meerjarenraming 2021-2023

4.1 Begroting

* De op de volgende pagina weergegeven begroting 2019 is op 29 juni 2018 door het algemeen bestuur vastgesteld.

Begroting 2020 en meerjarenraming 2021-2023 (bedragen in €)							
Programma grensoverschrijdende samenwerking natuur en landschap, recreatie en toerisme, milieueducatie en voorlichting							
Taakveld natuur, landschap, toerisme en marketing							
SALDO VAN BATEN EN LASTEN		Jaarrekening 2018	Begroting 2019*	Begroting 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
LASTEN							
1	INTERREG IV-A Water,Wandel,Wereld	9.088	0	0	4.500	0	0
2	INTERREG V-A Cultuurgeschiedenis Verdigitaal	512.726	410.000	2.500	0	0	0
3	INTERREG V-A Natuur- en Bosbrandpreventie	134.006	300.000	190.000	0	0	0
4	Boek Natuur voor elkaar MSN	8.264	1.500	0	0	0	0
5	Aankoop wandelkaarten en wandelboeken	1.009	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
6	Eindafrekening MJP nationaal park De Meinweg	2.102	0	0	0	0	0
7	Overige projectkosten (o.a. eigenaandeel INTERREG V-A)	0	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
TOTAAL LASTEN		667.195	717.500	198.500	10.500	6.000	6.000
BATEN							
1	INTERREG IV-A Water,Wandel,Wereld	5.439	0	0	4.500	0	0
2	INTERREG V-A Cultuurgeschiedenis Digitaal	562.726	460.000	0	0	0	0
3	INTERREG V-A Natuur- en Bosbrandpreventie	159.006	320.000	255.000	0	0	0
4	Opbrengsten wandelkaarten en wandelboeken	1.228	1.000	1.000	1.000	1.000	1.200
5	Overige inkomsten	0	1.300	7.200	72.700	73.000	75.000
TOTAAL BATEN		728.399	782.300	263.200	78.200	74.000	76.200
PROGRAMMA RESULTAAT		61.204	64.800	64.700	67.700	68.000	70.200
TOTAAL SALDO VAN BATEN EN LASTEN		61.204	64.800	64.700	67.700	68.000	70.200
OVERHEAD							
SALDO VAN BATEN EN LASTEN		Jaarrekening 2018	Begroting 2019*	Begroting 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
LASTEN							
1	Personeelskosten	197.136	186.000	192.000	195.000	195.000	197.000
2	Huisvestingskosten	7.626	8.500	7.500	7.500	8.000	8.000
3	Inhuur financiële - en secretariaatsadministratie	6.190	9.000	9.000	9.000	9.000	9.000
4	ITC	6.423	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
5	Bedrijfsmiddelen kantoor	1.989	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
6	Bedrijfsvoering (accountant, jaarverslag, verzekeringen, telefoon, etc.)	14.791	19.000	15.000	15.000	15.000	15.000
7	Lasten bankrekening	479	300	300	300	300	300
8	Afschrijvingen	403	0	400	400	400	400
TOTAAL LASTEN OVERHEAD		235.037	229.800	231.200	234.200	234.700	236.700
BATEN							
1	Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette	27.500	27.500	27.500	27.500	27.500	27.500
2	Gemeente Beesel	1.274	1.274	1.274	1.274	1.274	1.274
3	Gemeente Echt-Susteren	3.747	3.747	3.747	3.747	3.747	3.747
4	Gemeente Leudal	5.257	5.257	5.257	5.257	5.257	5.257
5	Gemeente Maasgouw	2.386	2.386	2.386	2.386	2.386	2.386
6	Gemeente Roerdalen	2.888	2.888	2.888	2.888	2.888	2.888
7	Gemeente Roermond	4.338	4.338	4.338	4.338	4.338	4.338
8	Gemeente Venlo	7.610	7.610	7.610	7.610	7.610	7.610
9	Ministerium ULNV NRW (D)	55.000	55.000	55.000	55.000	55.000	55.000
10	Provincie Limburg (NL)	55.000	55.000	55.000	55.000	55.000	55.000
11	Overige inkomsten	2.536	0	1.500	1.500	1.700	1.500
12	Rente Bankrekening	15	0	0	0	0	0
TOTAAL BATEN OVERHEAD		167.551	165.000	166.500	166.500	166.700	166.500
RESULTAAT OVERHEAD		-67.486	-64.800	-64.700	-67.700	-68.000	-70.200
EINDRESULTAAT		-6.282	0	0	0	0	0

4.2 Toelichting op baten en lasten 2020

Programma grensoverschrijdende samenwerking natuur en landschap, recreatie en toerisme en milieueducatie en voorlichting

Baten

- 2. INTERREG V-A Cultuurgeschiedenis Digitaal

De looptijd van het project conform de beschikking en aanvraag was oorspronkelijk van 15 juni 2015 tot 31 oktober 2018. In verband met de opgetreden vertragingen bij de uitvoering van het project is een projectverlenging aangevraagd en beschikt. Het project loopt nu uiterlijk 15 juni 2019 af. Voor de begroting 2020 zijn derhalve slechts geringe lasten opgenomen.

- 3. INTERREG V-A Natuur- en bosbrandpreventie

De looptijd van het project conform de beschikking en aanvraag is van 2 augustus 2016 tot 29 februari 2020. De totale projectomvang is € 900.000,-. Geplande personeelsinzet Grenspark MSN 2016-2020 van 2.270 uren incl. projectvoorbereiding. Geplande vergoeding € 124.500,- incl. 15 % overhead. Ook voor dit project zal een verlenging worden aangevraagd. Het project zal in ieder geval in 2020 worden afgesloten.

Bedrijfsvoering (Overhead)

Lasten

- 1. Personeelskosten

Salarissen kantoorpersoneel 2018: € 197.136,-. De salarissen 2020 zijn geraamd naar peildatum 31 december 2018.

Baten

- 1. t/m 8. Bijdrage deelnemers

De bijdrage van de deelnemers 2020 ter hoogte van € 55.000 is gebaseerd op het besluit van het algemeen bestuur van 1 december 2017 de deelnemersbijdrage voor de periode 2019-2022 vast te stellen op € 55.000/jaar.

- 9. en 10. Subsidies Nordrhein-Westfalen en provincie Limburg.

De subsidies van het Land NRW en de provincie Limburg zijn gebaseerd op de in 2018 afgegeven subsidiebeschikkingen voor de periode 2019-2022.

5 Bilansprognose

Met de geprognosticeerde balans wordt inzicht verschaft in de ontwikkeling van de reserves en eventuele voorzieningen in de financieringsbehoefte. De geprognosticeerde balans en de meerjarenraming is in onderstaande tabel weergegeven (bedragen in €).

ACTIVA ULTIMO JAAR						
Omschrijving	Jaar- rekening 2018	Begro- ting 2019	Begro- ting 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
VASTE ACTIVA						
Materiële vaste activa	5.875	4.711	3.547	2.383	1.219	55
Financiële vaste activa	735	735	735	735	735	735
VLOTTENDE ACTIVA						
Vorderingen	23.830	60.000	60.000	60.000	60.000	60.000
Liquide middelen	228.958	80.000	80.000	80.000	80.000	80.000
TOTAAL ACTIVA	259.398	145.446	144.282	143.118	141.954	140.790
PASSIVA ULTIMO JAAR						
Exploitatiereserve	8.840	0	0	0	0	0
Bestemmingsreserve algemene projecten	36.135	36.000	36.000	36.000	36.000	36.000
Bestemmingsreserve herdruk wandelboeken en - kaarten	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
Kortlopende schulden	211.423	106.446	105.282	104.118	102.954	101.790
TOTAAL PASSIVA	259.398	145.446	144.282	143.118	141.954	140.790

Dagelijks bestuur

Roermond, 22 maart 2019

Bijlage 1: werkzaamheden 2020

1 **Werkzaamheden t.b.v. het functioneren van het Openbaar Lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette**

- ✓ Opstellen verslag van werkzaamheden 2019 en jaarrekening 2019
- ✓ Opstellen begroting en plan van werkzaamheden 2021
- ✓ Organisatie 37e en 38e vergadering van het Algemeen Bestuur en vergaderingen van het Dagelijks Bestuur
- ✓ Deelname vergaderingen overlegorgaan en werkgroepen NOB en CER nationaal park De Meinweg

2 **Voorlichting en communicatie**

- ✓ Het beheer en actualisatie van de presentatie op de websites
- ✓ Redactie en vertaling van het evenementenprogramma 2020 op de website
- ✓ Onderhouden actieve contacten met de pers en media, (project-)lezingen, artikelen, etc.
- ✓ Deelname workshops, ledenvergadering EUROPARC federatie en TransParcNet etc.
- ✓ Organisatie internationale natuurwerkdag 2020
- ✓ Promotie app en website “langs sporen”

3 **Projecten**

3.1 **Water.Wandel.Wereld**

- ✓ Promotie en marketing van de gecertificeerde wandelroutes
- ✓ Ondersteuning acquisitie en uitbreiding nieuwe gecertificeerde routes

3.2 **INTERREG V-A project natuur- en bosbrandpreventie**

- ✓ Projectcoördinatie, administratie, boekhouding project en begeleiding uitvoering buitenmaatregelen met projectpartners.
- ✓ Opstellen tussentijdse rapportages 2^e halfjaar 2019 en 1^e halfjaar 2020
- ✓ Uitvoering buitenmaatregelen natuur- en bosbrandpreventie in de drie deelgebieden
- ✓ Grensoverschrijdende oefeningen brandbestrijding
- ✓ Projectvoorlichting en communicatie
- ✓ Afronding project, eindrapportage en financieel eindverslag.

3.3 **Boek Natuur voor elkaar MSN**

- ✓ Promotie en voorlichting boek Natuur voor Elkaar MSN

3.4 **Projectacquisitie**

- ✓ Ontwikkelen van nieuwe projectideeën op basis van eigen of externe initiatieven en samen met deelnemers van het grenspark MSN en overige potentiële partners de voorbereiding en het aanvragen van projectsubsidies.

4 **Advisering van de deelnemers, overheden en organisaties bij de planning en realisatie van grensoverschrijdende projecten en grensoverschrijdende zaken**

- ✓ Gevraagd en ongevraagd advies (incl. lezingen en voorlichting) geven ter verbetering van de grensoverschrijdende samenwerking en de uitwisseling van informatie conform de doelstellingen van het Grenspark MSN.

BIJLAGE 4

Conceptagenda 35^e vergadering algemeen bestuur Openbaar Lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette op vrijdag 28 juni 2019 van 10.00-11.30 uur in Burg Brüggen in Brüggen.

- 35.1   Opening
- 35.2   Verslag van de 34e vergadering d.d. 30.11.2018
- 35.3   Mededelingen
  - 35.3.1   Ledenlijst algemeen bestuur
  - 35.3.2   Overzicht van ingekomen en verzonden stukken
  - 35.3.3   Mondelinge mededelingen
- 35.4   Verslag van werkzaamheden 2018
- 35.5   Jaarverslag 2018
- 35.6   Dechargeren van het dagelijks bestuur
- 35.7   Begroting 2020
- 35.8   Stand van zaken uitvoering projecten en projectacquisitie
- 35.9   Rondvraag en sluiting